

Upravništvo: Ljubljana, Knafjeva 5
— Telefon šte. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelki: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg št. 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.
Računi pri poš. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafjeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon šte. 2455;
Celje, Strassmayerjeva ulica št. 1,
telefon šte. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

JUTRO

Panamska deklaracija

V gneči velikih dogodkov je panamska deklaracija ameriških držav, ki smo jo te dni priobčili, sicer povzročila veliko pozornost, toda le za malo časa. Naglo se vrstijo drugi dogodki so jo brž potisnili v stran, mnogo prej, nego bi zaslužila. Kajti deklaracija je take vsebine in take prirode, da bo nedvomno že zelo kmalu znova obrnila pozornost nase. Brez pretiravanja so jo mnogi listi označili za najvažnejši dogodek, ki se je zgodil na politični pozornici zadnje dobe, važen nič manj za Evropo kakor za Ameriko. Ostala bo najpomembnejši učinek vseameriške konference in ji bo za dolgo ovekovečila ime. Nič se ni čuditi, da se je panamska konferenca, ko je izrekla to znamenito izjavo, brž odgodila za nedoločen čas, kar pomeni znatno skrajšanje zasedanja v primeri z dosedanjimi vseameriški zborovanji in tudi z ozirom na napovedi o trajanju te konference.

Glavna vsebina panamske deklaracije pomeni določitev varnostnega pasu okrog Amerike, okrog obrežja ameriških republik, v katerega oborožene sile vojujočih se držav ne smejo. Tu se tedaj ne sme ogražati svoboda in nemotena plovba, kar velja toliko ko prepoved dostopa tako za podmornice kakor za zračno vojno ladjevje. Glavna novost je določitev širine te varnostne cone. Panamska konferenca jo je določila povsem natančno, za vse predele na morjih okrog Severne, Srednje in Južne Amerike. Njeno poglavito svojstvo je v tem, da je očrtala ta pas zelo na široko. Prvikrat v zgodovini se je s precizno navedbo razširil pojem teritorialnih voda, kar je dejansko, dasi ne formalno, ta varnostni pas. Nekdaj je veljala za tak pas ona širina, kakor daleč nesejo topovi z obale. Potem je veljala daljšava treh milj. A v Panami so jo umerili v daljšavo do 300 milj, kar pomeni nekako 550 km, a na nekaterih sektorjih so ji odmerili celo do 600 milj, torej čez tisoč kilometrov.

S tem je izrečena volja ameriških držav, da hočejo imeti povsem zavarovano svojo medsebojno pomorsko obveščanje, pa da morejo trgovske ladje povsem neomejeno in nemoteno pluti na široko ob obali v vseh smereh. Svoboden trgovski promet med ameriški državami je s tem postavljen izven vsake diskusije. Za pomorski promet je tako rekoč konkretno formulirana Monroeova doktrina napram zunanjemu svetu.

Ameriška varnostna cona v tej širini pomeni popolno novost, nov zakon za mednarodno pomorsko obveščanje. Deklaracija pa je podana enostransko in zato nastaja vprašanje, kaj bodo rekle vojujoče se države k tej novosti. Ker je položaj tak, da sta vojujoči se stranki jako neenako močni na odprtem morju, je evidentno, da se morejo konflikti pričakovati zlasti od nemške strani. Toda tudi za nasprotni tabor ni povsem izključeno, da se dogodijo kakšni incidenti. Resolucija vsebuje zato tudi določbe, kako naj se zahtevi deklaracije pripomore do popolne veljave. Vsaka ameriška država je po besedilu resolucije dolžna skrbeti za to, da se njene določbe izpolnjujejo, in sicer na ta način, da patrolirajo s svojimi bojnimi silami ob obrežju ter pazi na pomorski promet. Oni, ki so resolucijo predlagali, so imeli pred očmi položaj povsem konkretno. Računali so z dejstvom, da večina ameriških republik ali sploh nima vojne mornarice, ali pa samo neznatne ladjice, ki za resno kontrolo ne prihajajo v poštev. Zato so v sklenjeno varnostno formulo vstavili tudi določbo, da se more za izvrševanje kontrole v varnostni coni tudi po več držav pogoditi o skupni nadzorovalni službi, ali z drugimi besedami: namesto onih držav, ki nimajo vojnih ladij, morejo vršiti stražo po ameriških morjih one republike, ki imajo pač vojno mornarico. Dejansko je danes tako, da imajo upoštevanja vredno vojno mornarico v Ameriki samo Zedinjene države in pa Argentina. Celo Brazilija s svojo ogromno teritorialno in populacijsko močjo si je šele v najnovejši dobi začela omišljati prve bojne ladje, tudi to s pomočjo Zedinjenih držav. Samo Argentina in Zedinjene države bodo tedaj dejansko vršile nadzorovno službo, ali še bolj točno: prav za prav bodo tako stražnje izvajale samo Zedinjene države.

Učinek panamskega sklepa na vojno politiko prizadetih evropskih držav se bo pač kmalu videl. Takrat se bo tudi šele pokazalo, kake bodo praktične posledice Monroeove doktrine v tej interesantni najmodernejši izdaji. Že danes pa se da ugotoviti, da kaže resolucija na izredno lepo složnost ameriških republik. Sprejeta je bila s glasno in razlike so se pojavile samo glede nekaterih manj važnih podrobnosti. Po pravici so in še naglašajo komentarji kot posebno značilno dejstvo veliko zaupanje vse Amerike do

Ves Baltik pod ruskim protektoratom

Tudi z Litvo je že sklenjena slična pogodba kakor z Estono in Letonsko Rusija odstopila Litvi vilensko okrožje — Finska se pripravlja na odpor, ako bi Rusi stavili predloge, ki bi ogražali njeno neodvisnost

Moskva, 11. oktobra. AA. (DNB). Pogajanja med Rusijo in Litvo, ki so trajala od 3. do 10. oktobra, so bila končana v noči od torka na sredo. Litva dobi mesto in okrožje Vilno in sta obe državi podpisali pakt o medsebojni pomoči, v katerem se priznava Rusiji med drugim pravica, da sme imeti v Litvi svojo kopno vojsko in letalstvo. Pogajanj so se udeležili v imenu ruske vlade Stalin, predsednik sveta ljudskih komisarjev in komisar za zunanje zadeve Molotov, pomočnik za zunanje zadeve Potemkin in sovjetski odpravnik v Kovnu Pozdnjakov, v imenu Litve pa zunanji minister Urbis ter podpredsednik vlade Bizauskas, armijski general Rastikis in litovski poslanik v Moskvi Nackivicius.

Rusko-litovski dogovor vsebuje naslednja določila:

1. Mesto in pokrajina Vilno se vrne Litvi.
2. Obe pogodbenici se obvezeta, da bosta druga drugi izkazali vsako pomoč, tudi vojaško, če bi katera evropska država napadla njuno ozemlje, bodisi z morja ali na kopnem.
3. Sovjetska unija se obveže, da bo litovsko vojsko podpirala z dobavami orožja in materiala po ugodnih pogojih.
4. Za obrambo litovskih meja se Rusiji prizna pravica, da ima v Litvi svojo kopno vojsko in vojno letalstvo. Točno število in sedež teh enot bosta določena z naknadnim dogovorom. Parv tako se urede s posebnim dogovorom vsa gospodarska, upravna in pravna vprašanja, ki so s tem v zvezi.
5. Če bi Litvo kdo napadel ali ji grozil z napadom, se bosta Rusija in Litva takoj posvetovali o potrebnih ukrepih in bosta posegli po vseh obrambnih sredstvih.
6. Obe pogodbenici se obvezeta, da v bodoče ne bosta sklepali nobenih zvez, ki bi bile naperjene proti sopolgodbenici.
7. Sedanja pogodba ne krši v nobenem pogledu suverenostnih pravic obeh pogodbenic. Obe stranki se bosta strogo ravnali po načelu o nevmišavanju v notranje razmere sopolgodbenice.
8. Ta pogodbi se sklene na 15 let. Če se ne odprejo leto dni pred potekom tega roka, se avtomatsko podaljša za nadaljnjih 10 let. Litva obdrži Vilno, tudi če se sedanja pogodba odpre.
9. Ta pogodba stopi v veljavo, ko se v roku 6 dni izmenjajo v Kovnu ratifikacijski dokumenti.

Rusija bo utrdila litovsko mejo napram Nemčiji

London, 11. okt. s. V tukajšnjih političnih krogih mislijo, da bo Rusija na podlagi nove pogodbe z Litvo predvsem utrdila litovsko mejo napram Nemčiji.

Dalekosežen značaj pogodbe

London, 11. okt. s. Po sodbi tukajšnjih političnih krogov se razlikuje pogodba med Rusijo in Litvo v dveh ozirom od pogodb Rusije z Estono in Letonsko: 1. V pogodbi niso označena mesta, kjer bo imela ruska vojska svoja oporišča, temveč je dobila Rusija splošno pravico, da postavi svoje garnizije, katerih mesta bodo pozneje določena. 2. Litva je dobila od Rusije tudi kompenzacije. Iz dejstva, da ruska oporišča niso točno navedena, je mogoče sklepati, da ima pogodba dalekosežnejši značaj od ruskih pogodb z Estono in Letonsko.

Finska na vrsti

Moskva, 11. okt. br. Finska delegacija pod vodstvom finskega poslanika v Stockholmu dr. Pasikivija, ki se že mudi v Moskvi, je danes prišla v stike s komisarjatom za zunanje zadeve. S tem se je pričelo nadaljevanje pogajanj med obema vladama, ki so se doslej razvijala po redni diplomatski poti. Glede na izjavo Pasikivija, da bo v Moskvi le sprejel na znanje ruske zahteve, sodijo tukajšnji politični krogi, da bo delegacija že noč ali jutri dopoldne spet odpotovala v Helsinke, nakar bo finska vlada ruske zahteve podrobno proučila.

Sprejemu so prisostvovali zastopniki zunanjega ministrstva, kakor tudi poslaniški Finske in skandinavskih držav.

Evakuacija Helsinkov in drugih mest se vrši brez vsake panike. Iz Helsinkov bo Zedinjenih držav. Saj je dejansko vsa nadzorovalna služba prepuščena njim, kar je znamenje, da ni nikjer nikakega strahu, da bi mogle Zedinjene države to zaupanje zlorabiti za povečanje svojega vpliva nad državami, ki so v primeri z USA nekatere naravnost liliputansko majhne. V Ameriki torej ne obstoja niti najmanjši strah pred možnostjo imperializma Zedinjenih držav pod Rooseveltovim vodstvom. Resolucija pomeni zato tudi ogromen osebni uspeh za Roosevelta, veliko povečanje njegovega ugleda na vsem ameriškem kontinentu. Hkrati je ta vera v neaktualnost ameriškega imperializma prijetno nasprotje napram drugim kontinentom, pa utegne panamska deklaracija postati važno razdobje za vse svet.

evakuiranih 250.000 ljudi. Revnejši sloji imajo na železnica brezplačen prevoz. Hišnim posestnikom je bil izdan nalog, da pripravijo zaklonišča za plinske napade. Borza v Helsinkih je bila danes zaprta.

Helsinki, 11. okt. z. Tukajšnji diplomatski krogi zatrjujejo, da računa Finska v morebitnem sporu z Rusijo na podporo ne samo Švedske, marveč tudi Amerike, kjer ima Finska zelo dobre zveze in je doslej uživala velike simpatije. Finski politični krogi računajo s tem, da bodo prihodnji dnevi za Finsko skrajno kritični. Finska se na vsej črti pripravlja na odpor proti ruskemu pritisku. To pa se vrši z največjim mirom in hladnokrvnostjo. Evakuacija obmejnih mest je v polnem razvoju in tudi iz Helsinkov so odšli danes prvi transporti, s katerimi so odpremlili predvsem otroke, ženske, bolnike in starejše ljudi. Vse politične stranke so sklenile primirje in se v pogledu zunanje politike popolnoma soglasne. Delegacija, ki je šla v Moskvo, nima pooblastila niti sprejeti, niti odkloniti ruske zahteve, marveč ima samo nalogo, da vzame ruske zahteve na znanje in nato o njih poroča vladi, ki bo o vsem sproti obveščala parlament. V vladnih krogih izjavljajo, da bo finska vlada skrbno proučila vse ruske zahteve in predloge. Vlada želi ohraniti dobre odnose z Rusijo, vendar pa se bo uprila vsaki zahtevi, ki bi kakorkoli ogražala neodvisnost Finske. Zahtevo po prepuščanju otoka Hoglanda označujejo kot popolnoma nesprejemljivo. Finska bi pristala na to, da ostanejo Alandski otoki neutrjeni, rusko oporišče na teh otokih pa bi smatrala za ogrožanje svoje neodvisnosti.

Slične zahteve, kakor jih je Rusija sta-

vila Estonski, Letonski in Litvi, smatrajo finski vladni krogi za popolnoma nesprejemljive.

Vojaški dogovor z Estono podpisan

Talin, 11. okt. br. Pogajanja med rusko vojaško misijo in zastopniki estonskega generalnega štaba, ki so se pričela nekaj dni po sklenitvi rusko-estonske pogodbe o medsebojni pomoči, so bila danes zaključena in je bil podpisan protokol o izvedbi vojaških določb pogodbe. Ruska vojaška misija se bo že danes ali jutri vrnila v Moskvo. Kakor zatrjujejo, bodo ostali v Talinu le nekateri njeni člani, ki bodo sodelovali pri konkretni izvedbi danes sklenjenega sporazuma. Sporazum sam morata odobriti še obe vladi, kar se bo takoj zgodilo.

Danes so prispele v tukajšnjo luko štiri ruske vojne ladje. Oficijelno objavljajo, da so prišle na uradni obisk. Sprejete so bile po mednarodnem običaju s topovskimi streli. Splošno sodijo, da ima prihod ruskih vojnih ladij docela drug namen.

Ostavka estonske vlade

London, 11. okt. s. Kakor se je šele sredi izvedelo, je estonska vlada že v nedeljo zvečer podala ostavko. Takoj je bila imenovana tudi nova vlada, ki ji predseduje Ulrots.

General Laidoner pojde v Moskvo

Talin, 11. okt. s. Šef estonskega generalnega štaba Laidoner je sprejel vabilo

maršala Vorosilova, da v kratkem poseti Moskvo.

Sin bivšega predsednika Estonske ustreljen

Talin, 11. oktobra. AA. (Reuter) Ilmar-Tajna Tenisona, 30 letnega sina Jana Tenisona, bivšega predsednika estonske vlade, so ubili s šestimi revolverskimi streli.

Ratifikacija pogodbe z Letonsko

Riga, 11. okt. s. Danes dopoldne ob 11. so bile v zunanjem ministrstvu v prisotnosti zunanjega ministra Muntersa in zastopnikov ruskega poslanštva izmenjene ratifikacijske listine rusko-letonske pogodbe. Takoj po ratifikaciji so se oddelki ruske pehote, kakor tudi tanki in letalstvo umaknili z letonske meje.

Letonska trgovska delegacija odpotuje danes v Moskvo na pogajanja za sklenitev trgovske pogodbe z Rusijo.

Pariz, 11. okt. s. Havas poroča iz Moskve, da namerava Nemčija svoje poslanstvo v Rigi izpremeniti v generalni konzulat.

Pred podpisom rusko-turške pogodbe

Ankara, 11. okt. s. V turških uradnih krogih izjavljajo, da bodo najbrže jutri objavljeni rezultati pogajanj med Turčijo in Rusijo, kakor tudi med Turčijo ter Anglijo in Francijo.

V Nemčiji je bil Daladierov govor objavljen brez bistvenih odstavkov, v Franciji in Angliji pa je bil sprejet z odobravanjem

Berlin, 11. okt. br. Govor francoskega ministrskega predsednika Daladiera, ki predstavlja prvi oficijelni odgovor Anglije in Francije na Hitlerjeve mirovne ponudbe, je izzval v nemških političnih krogih veliko pozornost. Uradni komentar doslej še ni bil izdan, zaradi česar se tudi listi omejujejo zgolj na ponatis bistvenih izjav Daladiera. V političnih krogih ugotavljajo, da vsebuje Daladierov govor mnogo stvari, ki so v popolnem skladu s stališčem Nemčije, kakor ga je pojasnil v svojem govoru v državnem zboru kancelar Hitler.

Niti z besedilo pa listi ne omenjajo omega dela Daladierovega govora, v katerem je kategorično odklonil vsako misel, da bi Francija in Anglija na podlagi Hitlerjevih predlogov pristali na kakršnakoli mirovna pogajanja.

V Rimu

Rim, 11. oktobra. AA. (DNB) Italijanski tisk poudarja, da je večerajšnji Hitlerjev govor nov dokaz nemške volje za mir, obenem pa tudi trdne odločnosti nemškega naroda, da vodi do konca borbo, ki mu je vsiljena. »Popolo di Roma« pravi, da je vodja rajha na nedvoumen način ponovno objavil svetu neodjeljivo voljo Nemčije, da vztraja v vsiljeni borbi.

V Londonu

London, 11. oktobra. AA. (Reuter). Jutranji londonski tisk posveča veliko pozornost večerajšnjemu govoru Daladiera. Uradni krogi odklanjajo vsak komentar, vendar pa se s poučene strani poroča, da pristojni angleški krogi popolnoma odobravajo izjave francoskega ministrskega predsednika. »Daily Telegraph« piše, da v odgovoru Daladiera na nemške mirovne pogoje ni izostalo prav nič, kar bi bilo treba povedati. Govor je bil istočasno umerjen, dejansko pa odločen. Zlasti močan vtis so naredile besede o vse bolj tesnem sodelovanju med Veliko Britanijo in Francijo. Vsi narodi sveta morajo z največjo pozornostjo proučiti Daladierov govor, ki vsebuje istočasno tudi dejansko zanikanje vseh vesti, da obstoje med Francijo in Anglijo razna trenja in nesporazumljenja.

V Parizu

Pariz, 11. okt. AA. Glavni urednik »Petit Parisien« poudarja, da je Daladier govori namenoma s zadržanim tonom, v katerem se izraža njegova zavest glede pravic Francije. Iz njegovega govora je bilo čuti trdno voljo slihernega francoskega državljanja, da je treba nadaljevati vojno do zmage. »Matin« pravi, da je Daladier nemškemu miru postavil nasproti francoski mir. Daladieru je bilo treba vsega 20 minut, da je proti nametnemu duhu gospostva postavil francosko pojmovanje pravičnega miru, ki daje narodom veselje do življenja. Od sedaj je za nas jasno stališče. Mi ne vodimo ideološke križarske vojne, niti nas ne vodi osvajalni duh. Vzeli smo v roke orožje proti napadu in ga bomo odložili, čim bomo dobili jamstva za varnost, nato pa odskodimo za zlo, ki ga je uporaba sile

povzročila. To je bilo povedano s tolikšno enostavnostjo in tolikšno mirno odločnostjo, da bodo ta jezik razumeli na vseh štirih straneh sveta. Gotovo je, da želimo mir, toda ne vsega miru, zlasti pa ne miru s partnerjem, katerega podpis nič ne velja. »Oeuvre« pravi, da je bil govor Daladiera tak, kakor ga je država od njega pričakovala. Predsednik vlade je poudaril, da so Hitlerjeve mirovne ponudbe prav takšne, kakršne je stavil po zasedbi Avstrije, sudetskih pokrajin in Češke.

V Ameriki

Washington, 11. okt. AA. (Reuter): Ameriški tisk poudarja, da je Francija preko Daladiera sporočila vsemu svetu, da nadaljuje borbo za zmago vojnih ciljev zaveznikov. Pristojni krogi poudarjajo, da je predpogoj vsakega miru v Evropi trdno jamstvo z ene ali druge strani, da bodo spoštovane prevzete obveznosti. Po Daladierovem govoru Roosevelt sploh ne more prevzeti mirovne iniciative. Mnogo piše časopisje tudi glede določb za izvažanje vojnega materiala in pravi, da mora Amerika zavzeti stališče glede proizvodnje in prodaje obrambnih sredstev proti letalskim napadom. Bivši predsednik Zedinjenih držav Hoover ne dvomi, da bi pobuda Ze-

dinjenih držav naletela na velik odmev v vseh državah, ker človeštvo ne more gledati ubijanja civilnega prebivalstva na velike in drugih metod moderne vojne.

V nevtralnih državah

Bern, 11. okt. br. Švicarski tisk objavlja snočnji Daladierov govor skoraj v celoti. Na švicarsko javnost so napravila Daladierova izjavjanja globok vtis.

»Bund« opozarja posebej na Daladierov poudarek, da Francija brani civilizacijo, ki sega preko njenih meja. »Berner Tagblatt« primerja Daladierov govor s Hitlerjevim in meni, da sta bila ton in duh Daladierovih izjav mirna in trdna. »Journal de Geneve« ugotavlja, da je Daladier s svojim kratkim, a jedrnatim govorom elektriziral vse Francoze, ki se od prve do zadnje besede strinjajo z njim. V popolni zavesti svoje odločitve je Daladier odklonil nemški mir. Govor je trajal le četr ure, a za to ni bil nič manj prepričevalen. »La Suisse« ugotavlja, da Daladier nikogar ni presenetil. Izpovedal je jasno, da hoče Francija pošten in vsestranski v resnici zajamčen mir. Glede na Hitlerjeve predloge bosta Anglija in

Nadaljevanje na 2. strani

Dotičen je Rusija že poprej sklenila z Estono in Letonsko pogodbo, s katero sta prišli obe državi v popolno politično in gospodarsko odvisnost Rusije, je bila v noči od torka na sredo podpisana slična pogodba še z Litvo, kateri je Rusija sicer odstopila mesto Vilno in okrožje, zato pa bo imela svoje vojaške posadke v vseh mestih, ki jih bo sama določila. Tako je

torej sedaj že ves Baltik pod ruskim protektoratom. Zvezdice na našem zemljevidu predstavljajo ruska vojaška in letalska oporišča v baltičkih državah. Pikčasto je označeno ozemlje, ki ga je morala Litva s pogodbo od 18. aprila 1922 odstopiti Poljski, črtno pa je označen oml del tega ozemlja s mestom Vilnom, ki so ga Rusi sedaj vrnil Litvi.

Francija očitno nadaljevali borbo do kraja, pa če bo trajala še tako dolgo. Amsterdam, 11. okt. br. Tudi na Nizozemskem so skoraj vsi listi objavili ves Daladiorov govor. Vobče ugotavljajo, da so bile nemške mirovne ponudbe odbite. V svojem komentarju naglašajo »Maasboot« da hočeta zapadni velebiti zaradi nemotnega razvoja zapadne civilizacije trajen mir, ki

bo omogočil vsem narodom svoboden razvoj. To zahtevajo z Daladiorovimi pojasnili, da Anglija in Francija ne moreta pristati na priključitev Avstrije k Nemčiji, na češko-moravski protektorat in na zavezojevanje Poljske, ki mogoče spravi v sklad s Hitlerjevimi ponudbami, da se sklene mir s priznanjem položaja, ki je sedaj nastal.

Nemški pritisk na Anglijo

Berlinski poročevalci švedskega lista o ozadju nemškega popuščanja napram Rusiji

Stockholm, 11. okt. b. Berlinski poročevalci tukajšnjega uglednega lista »Svenska Dagbladet« pošilja zanimive informacije iz zanesljivega vira o nagibih nemške politike v sedanjem položaju. Poročevalci je izvedel, da Nemčija samo zato pušča Rusiji svobodno roko v Baltiku, da bi Anglijo prisilila k opustitvi sedanje vojne in sklenitvi miru. Nemčija hoče Rusiji toliko časa pustiti svobodno prodiranje v Evropo, dokler ne bodo Angleži spoznali, da bi sedanja vojna pomenila zmago samo za komunizem. Zato se po teh informacijah Nemčija ne bo uprta prav nobeni ruski zahtevi, niti v Baltiku, niti v Skandinaviji, niti na Balkanu ali kjerkoli drugje. Odslej niso potrebna nobena nova nemška zagotovila, kajti glavni cilj sedanje nemške politike je samo pritisk na Anglijo, da popusti. Ako bo naslednja stopnja ruskih

zahtev na primer zahteva po odstopitvi južnošvedskih luk Karlskrona ali Göteborg, ne bo Nemčija proti temu niti s prstom mignila. Ako bo nadaljnje prodiranje Rusije na evropskem severu prisililo Anglijo, da se spozna z Nemčijo, kar si žele v Berlinu, potem bo Nemčija svoj sedanjí zunanepolitični cilj dosegla. V koliko se utegne ta politika posrečiti, ne bo seveda odvisno samo od Nemčije, temveč v prvi vrsti od vseh Rusije, potem pa tudi od Anglije ter vseh ostalih neposredno interesiranih držav. Ako pa bi se končno ta nemški račun ne izkazal za pravičen in bi imel za posledico na primer večji blok držav proti Nemčiji, potem bi bila po mnenju švedskega opazovalca v Berlinu Nemčija pripravljena, da si poišče svoj skrajni izhod iz položaja

„Vmesni položaj“ Italije

Italijanski listi se trudijo, da ohranijo med obema vojnima taboroma popolno nepristranost, zavzemajo pa se za mir

Rim, 11. oktobra. b. Odmor med obema vojnima, kakor so italijanski listi označili razvoj nemške mirovne ofenzive po zaključku nemško-poljske vojne, je skušala Italija izrabiti za ureditev svoje mednarodne pozicije, ko se je dokončno odločila za mir. Vsi inozemski opazovalci v Rimu se danes strinjajo v mnenju, da želi Italija ostati izven sedanjega konflikta, dokler je ne bi evropske nujnosti ali kak nepričakovan razvoj, ki bi posegel na področje italijanskih interesov, prisilili, da zgrabi tudi ona za orožje. Med tem želi Italija utrditi svoj položaj na Balkanu, kjer se njena diplomacija zelo trudi, da bi na osnovi potreb sedanjega trenutka izravnila vsa medsebojna nasprotja med balkanskimi državami in ustvarila tako na tem izpostavljenem evropskem področju svojo »fronto mira«. Kakor vse njene zunanepolitične akcije, označuje tudi to njeno balkansko politiko izrazito realistična presoja položaja, ki jo narekujejo dve konkretni potrebi: 1. utrditev njene pozicije na Balkanu in 2. zavarovanje za vsak primer v nadaljnjem mednarodnem razvoju.

svečajo italijanska radijska in časopisna poročila politiki nevtralnih držav, med njimi posebno politiki Zedinjenih držav. Napol uradna zunanepolitična revija »Relazioni Internazionali« objavlja poleg objektivno pisanih redakcijskih sestavkov tudi dopise iz Londona, Berna, Vatikana itd., v katerih skuša podati gledanje drugih na sedanji razvoj. Tako ugotavlja na primer londonski dopis dosedanje uspehe angleške blokade ter poudarja, da sloni angleška gotovost glede končne zmage prav v zavesti dosedanje uspešnosti gospodarske vojne proti Nemčiji. Revija prihaja do zaključka, da se doslej ni nič takega zgodilo, kar bi odvrglo Anglijo in Francijo od odločne volje, da nadaljujeta sedanjo vojno do konca. Te politike ne morejo več spremeniti morebitne omejitve ali spremembe obstoječih zvez med državami.

Pomislike proti sedanjemu neoviranemu razširjanju sovjetske moči objavlja revija v posebnem bernskem dopisu pod naslovom: »Nemško-ruski pakt, kakor ga vidijo nevtralnici, v katerem opozarja med drugim tudi na nevarnost boljše zveze Evrope. Te opazke so prav tako napisane z željo, da se prikaže nevarnost nadaljnje nemškega umikanja pred Rusijo zaradi pritiska na zapad, kakor nevarnost zapadnega »gledanja skozi prste« na ruske akcije v Baltiku in drugod samo zaradi pritiska na Nemčijo. V tem smislu zveni tudi uvodni zaključek revije: »Italija se je vedno zavzemala za pravičen mir, za katerega je še vedno čas, da se tako prihrani prav tako nekoristna kakor strahna vojna. Toda glasovi, ki prihajajo, in stališča, ki stopajo v ospredje, ne dopuščajo še gotovosti. Smo med eno in drugo vojno in zdi se, da Evropa ne želi ubrati prave poti.

Moč angleške vojske

Angleški vojni minister Hore Belisha o doseganju udejstvovanju angleške armade v Franciji

London, 11. okt. s. V parlamentu je podal danes vojni minister Hore Belisha ekspozice o doseganju udejstvovanju angleške armade v vojni. Uvodoma je poudaril, da je Anglija več nego izpolnila doslej svojo zavezniško dolžnost napram Franciji v odrejenem obsegu in odrejenem času.

rambo iz mož, ki za ekspedicijsko vojsko niso sposobni, končno posebne pomožne pionirske oddelke. Vojna industrija je v prvih tednih vojne izvršila več nalog, nego v mesecih v svetovni vojni. Leta 1914 ni imela angleška vojska ne rekrutov, ne oblek zanje, ne orožja. Sedaj je vse to v polni meri na razpolago.

Ze 158.000 angleških vojakov prepeljanih v Francijo

V petih tednih od začetka vojne je bilo v Francijo prepeljanih 158.000 angleških vojakov, ki so že v vojnem ozemlju. (Leta 1914 je v prvih šestih tednih vojne prišlo v Francijo samo 148.000 angleških vojakov.) Obenem s prevozom čet je treba organizirati za nje tudi neprekinjeno dobavo municije in vseh drugih potrebščin. Povprečno so bili vsako noč doslej poslani po trije transporti čet preko Rokavskega preliva. Transporti niso doslej zahtevali še niti ene žrtve. Odmremljenih je bilo v Francijo nadalje 25.000 vojaških vozil iz Anglije skupno s tanki. Med temi so bili tudi tanki, teški 15 ton, ki so bile zanje potrebne posebne ladje ter posebne priprave za dviganje. Prevoz se mora zaradi povečane možnosti zračnih napadov vršiti bolj previdno nego leta 1914. Večinoma se vrši ponoči po manj izpostavljenih poteh in v manjših skupinah.

Med nemškimi prodiranjem na Poljsko so angleške čete tiho in v redu prihajale preko Kanala. Kako čudno je, da morajo naše čete dvakrat tekom ene generacije iti isto pot in se boriti na isti zemlji, ki so jo posvetili v svojo krvjo morda njihovi očete. Na isti napačni način izgovarjajo morda ista francoska imena in delajo enake dovpite, imajo pa tudi isti porum in isto vztrajnost, kakor pred 25 leti. Kakršnekolik žrtve bodo potrebne in kakor dolga bo borba, bodo naše čete ponesle naše orožje na poti svobode do zmage.

Zastopniki opozicije so se o armadi razšli v debati zelo pohvalno. Postavili so vojnemu ministru več vprašanj. Glede opreme je odgovoril Hore Belisha, da se zanaša na nevtralno sodbo: Ameriški opazovalci so se izrazili, da je angleška armada kar najbolje opremljena. Ne hotel bi trditi, da je vse najboljša, toda v splošnem je treba reči, da je armada opremljena najmanj tako dobro ali bolje, nego katerakoli druga. Na drugo vprašanje je odgovoril Hore Belisha, da ne bo poslana na bojišče v Francijo nobena angleška divizija, ki ne bi bila potrebna.

Pod francoskim vrhovnim poveljstvom

Na vprašanje o enotnosti angleško-francoskega poveljstva je sporočil vojni minister, da je to zagotovljeno. Angleška vojska v Franciji je pod francoskim vrhovnim poveljstvom. Razdeljena je na dva kora, ki jima poveljuje angleška generala. Angleški vrhovni poveljnik ima pravico apelirati na angleško vladu, če se ne bi strinjal z odločitvami francoskega vrhovnega poveljstva, toda z ozirom na popolno soglasje med angleško in francosko vojsko to najbrže ne bo nikdar potrebno. Obstojna možnost, da pridejo posamezne francoske čete tudi pod angleško poveljstvo.

Samo 20% v Francijo odpremljenega vojaštva odpade na pehoto. (Leta 1914 je bilo pehote 60 odstotkov). Vsak bataljon je opremljen s 50 ročnimi strojnimi puškami in 16 puškami proti tankom. Kar se napram letu 1914 ni spremenilo, pa je zveza s francosko armado, ki je ravno tako močna, kakor kdajkoli prej. Angleške čete in material niso bili poslani samo v Francijo, temveč tudi na bližnji vzhod in na druga angleška vojaška oporišča. Anglija ni imela še nikdar toliko vojaških sil na razpolago, kakor ob izbruhu sedanje vojne. Približno milijon mož je bilo tedaj pod orožjem. Vojska je štela 32 rednih divizij napram 19 v letu 1914. S tem se ni dosegla skrajna meja. Vojni obvezniki do 22. leta, ki so bili doslej vpoklicani, odhajajo na bojišče v etapah. Ena četina doslej poslanih čet je obstajala iz prostovoljcev, ki se jih je od začetka vojne prijavilo 50.000.

V Angliji ima poleg tega armada organizirane protiletalske oddelke, nadalje žensko pomožno službo, ki šteje že 20.000 žen, dalje posebne oddelke za domačo ob-

blo potopljenih samo 5000 ton angleških ladij, zato pa zaplenjenih 13.000 ton sovražnih ladij in spuštjenih v morje za 50.000 ton novih ladij.

Letalski minister Wood je sporočil, da v kratkem odide v Kanado posebna komisija, da uredi vse potrebno zaradi skupnega vezbanja letalcev iz vsega imperija ter produkcije letal.

Trgovinska pogajanja z Rusijo

Podtajnisk za zunanje zadeve Butler je sporočil, da so v teku trgovinska pogajanja z Rusijo glede prilagoditve medsebojne trgovine za vojne potrebe. O preliminarnih točkah za ta pogajanja se vrše razgovori z rusko vlado. Zunanji minister lord Halifax zaenkrat še ni pripravljen, da bi objavil dokumente o odnošajih med Anglijo in Rusijo.

London, 11. okt. br. Nocoj je bilo tu uradno objavljeno, da je bila v ministru za koordinacijo gospodarstva in obožljive sklenjena in podpisana rusko-angleška trgovska pogodba, po kateri bo Rusija izvažala v Anglijo svoj les, Anglija pa v Rusijo cink in še nekatere druge rude. Pogodbo sta nocoj podpisala zastopnik ruskega komisariata za zunanje zadeve P. Ilin in minister za oboževanje Burgin.

Gospodarska vojna

London, 11. okt. AA. (Havas). Ministrstvo za informacije je objavilo smolči sledeče sporočilo: Dasi se niso prispela uradna poročila je vendar mogoče podati malo popolnejši pregled niza pomorskih akcij drugovrstnega pomena, ki so se vdele v Severnem morju in ki so bile omenjene v večeršnjem poročilu. Sovražna eskadra, ki so jo v nedeljo popoldne opazile naše patrolje in ki je vedela, da je njena prisotnost bila odkrita, je spremenila smer ter v teku noči ni naletela na naše sile. V ponedeljek jutraj je neka angleška torpedovka opazila sovražno letalo ter je takoj nanj obrnila svoje topove. Letalo je napadlo torpedovko z višine 1500 m. Bomba je padla 300 m daleč od torpedovke. Drugo močnejše letalo je poizkusilo podoben napad. Tudi to letalo je torpedovka obstreljevala. Letalo je vrglo tri velike bombe, toda tudi te so padle približno 800 m daleč od torpedovke. Prvo letalo je poskušalo ponovno s strmin letom napasti ladj, toda topovi so ga odbili. Dve bombi, ki ju je letalo ob tej priliki vrglo, sta padli okoli 200 m daleč od torpedovke. Obe letali sta bili verjetno zaleteli.

Isto popoldne so sovražni bombniki napadli neko našo eskadro križark, ki se je borila s sovražnimi letali nad eno uro. Ko se je omenjena torpedovka vrnila na svoje oporišče, je imela defekt, vendar to ni bilo v nobeni zvezi s sovražnikovo akcijo. V zvezi s sovražnikovo akcijo ni bila nobena angleška ladja poškodovana ter ni bilo nobene človeške žrtve med člani posadk. Sovražnikove izgube se niso znane, toda po vseh iz nevtalnega vira se več nemških aparatov ni vrnilo v oporišča.

Berlin, 11. oktobra. AA. (DNB). Vrhovno poveljstvo poroča: Nemška letala so 9. oktobra izvršila nepričakovan napad na britanske pomorske oddelke na zapadni norveški obali. Bombe nemških letal so zaделе neko britansko križarko, na kateri se je jasno videl učinek eksplozije. Dve nemški letali sta morali pristati na morju blizu danske obale. Mostvo obeh letal je nepoškodovano.

London, 11. okt. s. V nedeljo je nemška podmornica v Severnem morju potopila švedski parnik »Vistula« (674 ton). 18 mož posadke se je izkrcalo v dva rešilna čolna. Eden od teh je včeraj prispel v Anglijo, drugega, ki ima na krovu kapitana in 8 mož posadke, pa še pogrešajo.

London, 11. okt. s. Pretekli teden so angleške kontrolne postaje zaplenile 28.000 ton blaga, namenjenega za Nemčijo. Od začetka vojne pa doslej je bilo skupno zaplenjeno 315.000 ton.

Rim, 11. oktobra. AA. (Stefani). Neki nemški bombnik je včeraj pristal v vodah pri fjordu Regu na Norveškem. Neki norveški motorni čoln je letalo potegnil na suho, čeprav ga je nemška posadka hotela potopiti. Vse štiri možne posadke bodo internirali. Mislijo, da ima nemški bombnik za seboj boj z britansko mornarico v Severnem morju. Letalo je zelo poškodovano.

Pariz, 11. oktobra br. Francosko vojni letalo, ki je bilo na poti iz Tunisa preko Korzike v Francijo, je moralo zaradi defekta v motorju pristati na Sardiniji. Italijanske oblasti so letalo zaplenile, posadko, ki je štela sedem mož pa začasno internirale.

Stiske baltičskih Nemcev

Zaradi prepovedi izvoza dragocenosti se mnogi Nemci branijo iti v negotovost – Naselitev v novo pridobljenih poljskih krajih

Berlin, 11. okt. br. Kakor poročajo iz Rige, so bili danes odpuščeni iz letonske vojske, državnih in občinskih služb vsi Nemci. Letonska vlada je imenovala posebno komisijo, ki ima nalogo nadzirati izseljevanje Nemcev iz Letonske. Ta komisija sodeluje z odposlanci nemške vlade, ki organizirajo preselitev Nemcev. Po nemških uradnih poročilih se je prijavilo za preselitev 65.000 Nemcev, ki imajo letonsko državljanstvo in 2.500 Nemcev, ki so nemški državljani.

»Deutsche diplomatisch-politische Korrespondenz« se bavi v daljšem članku s preselitvijo Nemcev iz baltičskih držav in piše med drugim: Če se je Nemčija odločila, da odpokliče nemške naseljence iz baltičskih držav, potem se je to zgodilo predvsem zaradi tega, da se novo pridobljene poljske pokrajine, ki meje na Nemčijo, naselijo z Nemci, ki so edini sposobni napraviti v teh krajih red. S to utemeljivjo zavrača oficijozno glasilo nemškega zunanega ministrstva trditve tujeja tiska, češ da se je Nemčija odločila za ta korak iz bojazni pred boljše zvezojvanje Nemcev v baltičskih državah, kar bi lahko imelo kvarne posledice za notranjepolitični razvoj v Nemčiji.

Riga, 11. okt. br. Po cenitvi nemške komisije za preselitev Nemcev iz baltičskih držav, znaša premoženje Nemcev, ki ga bodo morali pustiti v teh državah, poludruge milijardo mark. Estonska vlada je danes izdala odlok, s katerim prepoveduje Nemcem vsak izvoz zlata, platina, dragu-

Manjši spopadi na zapadu

Odbiti nemški napadi pri Saarbrücknu in Pirmasensu

Pariz, 11. okt. br. Vrhovno poveljstvo francoske vojske je davi objavilo naslednje 75. vojno poročilo: Močni sovražni izvidniški oddelki so bili ponoči južno od Saarbrückna ter na področju južno od Pirmasensa ponovno odbiti.

Nemško poročilo

Berlin, 11. okt. br. O bojih na zapadni fronti je vrhovno poveljstvo nemške vojske objavilo v svojem današnjem vojnem poročilu: Na zapadu je bilo po mirni noči podnevi nekaj topniškega streljanja.

Letalski dogovor Anglije s Kanado

London, 11. okt. s. Vse današnje angleško časopisje poudarja važnost večeršnjega ekspozija letalskega ministra Wooda. »Times« pišejo, da ni mogoče dovolj poudariti izrednega pomena dogovora med Anglijo in dominioni, ki ga je Wood večeraj objavil. Ta odgovor pomeni kooperacijo v okviru imperija v najvišji meri. Nobena sovražna sila sedaj ne bo mogla preprečiti največje izpolnitve letal. Sile imperija. Ze doslej bi bil mogel sovražnik

napasti letalske postojanke v Angliji samo z izrednimi izgubami, sedaj pa bo imperij proti takim napadom sploh neranjliv.

Izjemni ukrepi v zaščito irske nevtralnosti

Dublin, 11. okt. br. Irska vlada je danes izdala vrsto izjemnih ukrepov, ki naj ji omogočijo učinkovito obrambo irske nevtralnosti. Prva odredba se nanaša na vpoklic nekaj kontingentov irskih rezervistov. Nadaljnja naredba določa uvedbo posebne kontrole nad vsem gospodarskim življenjem. Posebej se bo kontrolirala tudi razdelitev življenjskih potrebščin med prebivalstvom.

V tukašnjih političnih krogih so ukrepi vlade zbudili veliko pozornost. Splošno sodijo, da njihova izvedba spriče velike avtoritete de Valerove vlade ne bo naletela na večje težave.

Nemški protiletalski topovi ob holandski meji

Amsterdam, 11. okt. s. Nemško vojaštvo je zadnje dni razpostavilo ob holandski meji zelo veliko število protiletalskih topov.

Iz zasedene Poljske

V ruskem delu bivše Poljske bodo 22. oktobra parlamentarne volitve – Uvajanje novega socialnega reda

Berlin, 11. okt. br. V svojem današnjem vojnem poročilu pravi vrhovno poveljstvo nemške vojske: Na vzhodu se bližajo nemške čete v srednji Poljski rusko-nemški interesni meji, ki teče vzdolž Buga.

Dr. Beneš-Sikorski

Pariz, 11. okt. s. Bivši češkoslovaški prezident dr. Beneš je poslal poljskemu ministru predsedniku generalu Sikorskemu, naslednjo brzojavko: Ustanovitev poljske vlade pod vašim predsedstvom mi daje priliko, da vam v tem zgodovinskem trenutku izrazim čustva prijateljstva in simpatij češkoslovaškega naroda do poljskega naroda. Prepričan sem, da bosta Češkoslovaška in Poljska zopet postali

svobodni. Ministrski predsednik Sikorski je takoj odgovoril z brzojavko, v kateri izraža prepričanje, da bosta Češkoslovaška in Poljska končno zmagali v borbi, v kateri se sedaj skupno nahajata na strani zaveznikov.

Zaleski v Londonu

London, 11. okt. br. Sročil je prispel v London poljski zunanji minister Zaleski. Tu bo ostal tri dni. Ze danes se je sestal z zunanjim ministrom lordom Halifaxom ter še z nekaterimi drugimi angleškimi državniki. Razgovori so se nanašali na vojne cilje zaveznikov.

»Mirovni alarm« v Berlinu

Beograd, 11. oktobra. r. Večerajšnja »Politika« objavlja posebno poročilo svojega berlinskega dopisnika Raduloviča o ogromnem veselju in navdušenju, ki ju je izzval alarm o sklenitvi premirja na zapadni fronti. Radulovič poroča med drugim:

»Po vsem Berlinu se je bliskovito razširila vest o ostavki angleške vlade, o odstopu angleškega kralja, o bližnji ostavki francoske vlade ter sklenitvi premirja na zapadni fronti, ik naj bi trajalo do 18. oktobra. Mnogi Berlinčani so verjeli tem vestem in jih smatrali za gotovo dejstvo. Po berlinskih ulicah so se pričele pojavljati scene, ki so povsem spominjale na prizore po sklenitvi premirja l. 1918.

Vest je izzvala razumljivo zanimanje tudi med vsemi inozemskimi novinarji v Berlinu. Obrnili so se takoj na merodajne kroge, da bi dobili točnejša pojasnila. Uradni krogi pa so vse te vesti takoj demantirali

kot neresnične. Storjeni so bili vsi potrebni ukrepi, da bi se ugotovilo, kdo je te vesti razširil. Nekateri so zatrjevali, da jo je razširila neka nemška radijska postaja, vendar pa policija ni mogla preko celega dne najti nobenega človeka, ki bi sam slišal te vesti na radiu. Zaradi neverjetne naglice, s katero so se širile vesti, pa prevladuje mnenje, so bile res razširjene po radiu. Uradni krogi izključujejo možnost, da bi kako slično vest oddala katerakoli nemška postaja, in sumijo, da je uporabila neka tuja radijska postaja valovno dolžino neke nemške postaje ter poslala nato v nemškem jeziku v svet senzacijo o sklenitvi premirja. Uradni krogi pri tem opozorjajo, da je povsem nemogoče misliti, da bi bile vesti lansirane iz nemških virov, ker bi povzročile, ako bi se izkazalo, da so izmišljene v nemškem narodu razpoloženje, ki ni v sedanjih prilikah prav nič zaželeno.

Zaščita vpoklicanih vojnih obveznikov

Poročali smo že, da je vlada izdala dve uredbi, ki naj zaščitita nepremožne v vojaško službo poklicane obveznike. Obe uredbi, ki sta že v veljavi, objavila sedaj tudi »Službeni list« ljubljanske banke uprave.

Prva uredba določa stanovanjsko zaščito poklicanega obveznika in njegove rodbine. Kdor je poklican v vojaško službo za najmanj 15 dni, pri čemer pa je izzveza redna služba v kadru, od tega hišni lastnik v času njegovega službovanja in še tri mesece po odpustu iz vojaške službe ne more zahtevati najemnine za stanovanje in ne za poslovne prostore, če so se dohodki vpoklicanega in njegove rodbine zaradi vpoklica bistveno zmanjšali. To velja tudi v primeru, če poklicani sicer ni bil po imenu

najemnik, a je pretečno skrbel za vzdrževanje rodbine. Najkasneje tri mesece po odpustu iz vojaške službe pa mora najemnik pričeti plačevati tudi zaostalo najemnino. Hišni lastnik sme zahtevati plačevanje zaostanka v takih obdobjih, ki ne presegajo polovice redne najemnine.

Druga določba določa, da se proti onemu, ki je bil poklican v vojaško službo, v času njegovega službovanja in 30 dni po odpustu iz službe ne sme voditi nikaka izvršba (eksekucija) za plačilo denarnih terjatev, ki se opirajo na zasebno pravne naslove. Tudi že započete izvršbe se za ta čas odložijo, če pa je eksekucijska dražba že izvršena, ostane v veljavi. Prepoved izvršbe ne velja za terjatve delojemalcev, v kolikor izvirajo iz službenega razmerja, za terjatve vzdrževalnih (alimentov), za dolgeve za blago ali živila, ki presegajo znesek 1.000 din ter za terjatve obrtnikov, ako presegajo znesek 1.000 din. Ravno tako se te ugodnosti ne more poslužiti dolžnik, če je v boljših imovinskih razmerah kakor njegov upnik in se njegovi dohodki zaradi poziva v vojaško službo niso zmanjšali.

Nove hrvatske uredbe

Zagreb, 11. okt. o. Po informacijah iz banke oblasti bo dobila te dni banovina Hrvatska štiri nove važne uredbe in sicer o upravnem sodišču, o računskem sodišču, o grbih in uradnikih. Vse štiri uredbe so bile že predložene v podpis kraljevim namestnikom. Po teh uredbah bo prevzelo zagrebško upravno sodišče posle državnega sveta, računsko sodišče pa posle glavne kontrole. Z uredbu o grbih bo uzakonjen hrvatski grb in bodo izdani bržkone tudi predpisi o grbih mest in raznih ustanov. Po uredbi o uradnikih bo hrvatski ban postavil vse uradnike do vštete 4. položaja ne skupine, samo ostali pa se bodo postavljali s kraljevim ukazom na predlog in s podpisom bana.

Dr. Maček pri kraljevem namestniku dr. Peroviću

Beograd, 11. okt. p. Kraljevski namestnik dr. Ivo Perović je sprejel danes v avdienci podpredsednika vlade dr. Vladimira Mačka.

Upokojena ministra n. r.

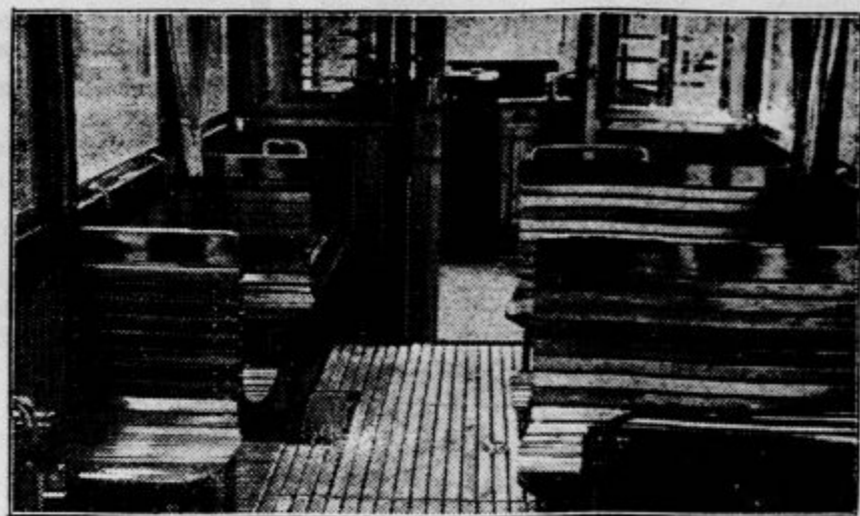
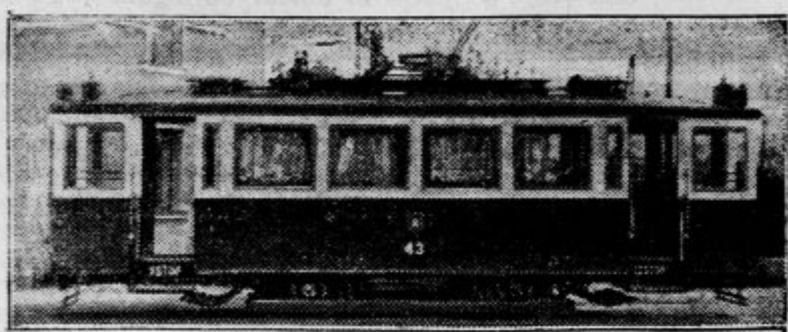
Beograd, 11. okt. p. Na predlog predsedništva vlade sta bila upokojena ministra na razpoloženju general Ljubomir Marić in dr. Milan Vrbanić.

Vremenska napoved

Zemunska: Pretežno oblačno, tu pa tam dež. Toplota se ne bo znatno spremenila.

Doma zgrajeni tramvajski vozovi

Tvornica ljubljanske Maloželezniške družbe je izgotovila sedem lepih voz

Taki so novi, v remizi izdelani tramvajski vozovi. — V notranjosti so prav moderno urejeni. Sedeži so razvrščeni v smeri vožnje in bo tako voznika v novih vozovih mnogo udobnejša kakor v sedanjih. Morda bi Maloželezniška družba sedaj postopoma tudi v starih vozovih preuredila sedeže in s tem ustregla občinstvu, ki se v vedno večjem številu poslužuje električne cestne železnice.

Ljubljana, 11. oktobra — Za razvoj cestnega prometa v Ljubljani je bila v zadnjih letih najdragocenejša pridobitev — razširitev tramvajskega omrežja do Viča, St. Vidja in Sv. Križa. Nedavno pa je Maloželezniška družba napravila nov pomemben korak naprej, ko je v svoji novi remizi na Celovski cesti uredila svojo tvornico tramvajskih vozov. Te dni dogotavljajo prvo skupino novih vozov, 7 po številu. Prvi trije so v jutrnjih urah že nekaj časa v prometu, da pomagajo razbremeniti gnečo in naval, ki sta v tem času zelo velika. Naslednja dva prideta kmalu na tračnice, v drugi polovici novembra pa bosta dograjena še zadnja dva.

Ti novi tramvajski vozovi ne bodo želi pozornosti in zanimanja naše javnosti samo zato, ker bodo s svojo tehnično dovršenostjo in svojo estetsko obliko naznačili novo dobo v razvoju našega tramvajskega omrežja, temveč še posebej zato, ker pomeni domača proizvodnja tramvajskih vozov velik gospodarski prihranek in korist prebivalstva. Tramvajška družba je bila svoj čas ustanovljena z namenom, da služi bla-

Ravnatelj ljubljanske električne cestne železnice inž. Zenko

gini javnosti, zato se tudi ni pehala za dobički, s kakršnimi računajo zasebna podjetja. Še lani je mestna občina doplačala dobra 2 milijona dinarjev za kritje primanjkljaja, približno tolikšna vsota bo potrebna tudi letos. Z razširjenjem omrežja, z naraščanjem prometa, ki se opaža zadnji čas, in ne v najmanjši meri z ureditvijo nove tvornice tramvajskih vozov pa smemo upati, da bo proračun MZD že v doglednem času uravnotežen.

Davi je direktor MZD inž. Zenko povabil zastopnike tiska na ogled tramvajskih delavnic in novih vozov. Pri tej priliki je novinarjem razkazal veliko strojno delavnico, ki služi reparaturam in gradnji novih vozov. Na njegovo in na pobudo univ. prof. inž. Lobeta, ki je našemu tramvajskemu skrbniku očel in mentor, je družba pred sedmimi leti o priliki neke razprodaje v Nemčiji nakupila stroje za smešno nizko ceno: garnituro, ki je bila sicer vredna 3 in pol milijona dinarjev, je dobila za okrog en milijon 200.000 din. S tem je bil ustvarjen temelj domači tvornici. S posameznimi dopkupi so delavnice že izpopolnili. Po razprodaji Strojnih tovarn in larnov je družba dokupila še strojušnico, brusilnico in kompresor, tako da podjetje že nekaj let opravlja generalne reparature tramvajskih vozov, pri katerih se vozovi obnavljajo od vrha do tal, nato pa se je lotilo še gradnje lastnih konstrukcij. Kot nazorni primer je direktor inž. Zenko pokazal nove, doma izdelane ključavnice tramvajskih vozov, kakršne so v inozemstvu včasih veljale po 700 din. doma pa se izdelajo po ceni od 150 do 300 din. Kolesa za nove vozove nabavlja MZD v Škodovih tovarnicah v Plznu, kroglični ležaji so švedske znamke SKF, aparati pa iz Siemensovih tovarnic. V marcu je družba dobila kredit v znesku 2.450.000 din, za katerega naj bi zgradila sedem novih vozov. Prodnikijski stroški pa so bili nasproti proračunu tako nizki, da je ob zaključku ostal še prebitok, ki bo zadoščal za zgraditev dveh nadaljnjih vozov. Tramvajski vozovi, kakršne smo pred leti dobili iz brodske tovarne vagonov, so veljali po pol milijona din, doma izdelani pa so za kakšnih 30% cenejši.

Novi domači tramvajski vozovi so na prvi pogled podobni brodskim, a so v marsikaterem pogledu izboljšani. V splošnem so za 75 cm daljši od njih, a platforma za voznika spredaj in zadaj je toliko razširjena, da je notranji prostor za kakšnih 20 cm krajši. Kljub temu je v njem razvrščenih 20 sedežev, ki so postavljeni pravokotno na smer vožnje vsega skupaj pa je še 40 stojnišče. Važna pridobitev je veliko etnotno okno v prednji in zadnji fronti, ki dopušča vozniku mnogo svobodnejši pogled, je pa še cela vrsta drugih manjših, pa vendar nemalo važnih izboljšav. Pri podrobnih izvedbenih načrtih je direktorju inž. Zenuku in prof. inž. Lobetu uspešno pomagal vseučiliški asistent inž. Poniž. Zaradi odlične konstrukcije novih Siemensovih aparatov se je tudi hitrost izboljšala za kakšnih 15% nasproti hitrosti brodskih vozov. V celem razpolaga zdaj MZD s parkom 13 starih ljubljanskih, 15 brodskih, 13 optijskih in 7 novih, doma izdelanih motornih vozov, ki se jim pridružuje še pet odprtih, in en zaprt priklonni voz.

Celotno tramvajsko omrežje našega mesta obsega 26.129 metrov tira z 92 kretnicami, da ne štejemo zraven pravkar zgrajenih vozov. Tako pride pri nas 1.72 voza na

1 km, medtem ko je običajno sorazmerje na 1 km 2 voza. Pri gradnji vozov zaposluje MZD v strojnici, mizarski delavnici, kovačnici, pleskarski delavnici in drugod 71 ljudi, tem pa je treba pristeti 16 mož, ki v nočni službi vrše redne preglede in reparature vozovnega parka. Na progi je stalno zaposlenih 149 voznikov in sprevovalnikov, 16 delavcev za čiščenje tirov in skupina 8 do 12 mož za vzdrževanje in popraviljanje proge. Delo nadzoruje 5 preglednikov in 6 nameščencev uprave, ki šteje poleg direktorja še 1 inženjerja. Zanimiva je ugotovitev, da znašajo upravni stroški tramvajskih družb v svetu povprečno po 0.30 do 0.67% na 1 km, pri nas pa samo 0.22.

Gospodarska kriza, ki jo še zmerom previjljamo, ne dopušča kakšnih velikih načr-

tov za bližnjo bodočnost. V kratkem pa lahko pričakujemo, da bo zgrajena dvotirna proga od Langusove ulice do Viča, ko se bo prihodnji pomlad po vsej verjetnosti pričela modernizirati cesta proti Logatcu. V splošnem so izdelani tudi načrti za zgraditev tramvajskih prog po Tyrševi cesti do Ježice. Za izdelavo proge znaša proračun 5 milijonov din. Deset novih tramvajskih vozov, ki bi bili potrebni, pa bi veljalo tri milijone din. Na tem odseku je od Bavarskega dvora do Ruskega carja zamisljena dvotirna, dalje do črnuškega mostu pa enotirna proga. Kdaj se bodo ti načrti izvedli, je danes težko govoriti. Za zdaj bo Ljubljancem v zadoščenje, da bo v kratkem začelo obratovati sedem lepih, novih, doma izdelanih vozov.

Poziv rezervnih oficirjev

Predstavniki vseh štirih pododborov Udruženja rezervnih oficirjev na področju dravske banovine so na skupnem sestanku ob obletnici marsejske tragedije sklenili tole objavo:

»Zastopniki pododborov Udruženja rezervnih oficirjev in bojevnikov v Celju, Ljubljani, Mariboru in Ptujih so se sestali ob petletnici mučeniške smrti Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja v Ljubljani, da skupno počaste Njegov nepozabni spomin ter obnove zaobljubo, da bodo, zvesti Njegovemu izročilu, čuvali in nadaljevali Njegovo delo, ki ostane ideal pokolenja, katero pozna žrtev polno borbo za osvoboditev in zedinjenje našega naroda. V teh težkih trenutkih so njihove misli uprte v Nj. Vel. kralja Petra II. kot nosilca in izvršitelja idej, za katere je blagopokojni Viteški kralj žrtvoval svoje življenje.

Poklicani, da kot vodje oboroženega naroda nosijo v vojni najtežje breme in največje odgovornosti, kar jim nalaga

dolžnost, da tudi kot državljani v miru pozorno zasledujejo vse pojave javnega življenja, izražajo rezervni oficirji, člani Udruženja rezervnih oficirjev v dravski banovini, željo in pričakovanje,

da se ves narod najde v sedanjih usodopolnih trenutkih v slogi in edinstvu ter da zapostavi vse notranje spore, ki slabijo njegovo moralno odporno silo;

da se vsa nacionalna in politična vprašanja rešujejo predvsem z vidika, da se okrepijo vezi solidarnosti in vzajemnosti med vsemi deli Jugoslavije, tako da se zlasti Slovenci še trdneje povežemo s svojo narodno državo, katere enotnost, moč in neokrnjenost so najtrdnije jamstvo za narodni obstoj in za boljšo bodočnost v svobodi in napredku.

Neredna selitev ptic

Opazovalci prirode ugotavljajo razne zanimive pojave

Ljubljana 11. oktobra — Letošnja jesen je selitev ptic spet enkrat precej neredna, delni povod tega je bržčas ta, da je prav v onih krajih, kjer gnezdi precej tistih ptic, ki odhajajo jeseni čez naše kraje na jug, divjala v začetku jeseni vojna. Ptice so bile vznemirjene in so odletele prej kakor druga leta. O pre zgodnji vrnitvi večjih selivk s severa na jug prča siva čaplja, ki jo je bil ustrelil žandarmerijski oficir iz Radovljice, na pobočju Jelovice, že konec septembra. Ptica je imela na nogi obroček, ki prča, da je bila ptica obročkana in izpuščena iz zoološkega vrta v Varšavi. Zanimivo bi bilo zvedeti, kdaj je bila obročkana. Morda bi se dalo ugotoviti, kako dolgo je potrebovala iz Poljskega v Jugoslavijo? Ni izključeno, da so ptice izpuščili iz zoološkega vrta med obleganjem mesta. Orla, ki je imel tudi obroček varšavske ornitološke postaje, so uplenili v Italiji. Pa tudi ključače so videli v Sloveniji že konec septembra.

Nekaj izrednega v letošnji jeseni je ne navadno kerna selitev lastovk. Prve trope so se zbrale na Gorenjskem letos, kakor po navadi že o Malem Smarnu. Nekaj dni po odhodu prvih večjih lastovičjih jat ni bilo opaziti nobenih selivk. V začetku oktobra, ko je pričelo deževati, pa so se spet pojavile lastovke in sicer še precej številno. Medtem, ko je po dolini deževalo, po bližnjih planinah pa snežilo, so lastovke nemoteno lovile po hladnem zraku drobne mušice. Ko se je spet zjasnilo, so 8. okto-

bra odletele zadnje lastovke z Gorenjskega v Ljubljani, zlasti v Trnovem pa so se še danes zbirale velike jate, ki so jih ljudje z zanimanjem opazovali. Žice so se v dežju kar do kraja upognile pod težo gostih črnih družin.

Neredna je letos tudi selitev divjih golobov. Tisti, ki so gnezdili v naši okolici, so se po izgubili. Ali so se že napolili na jug ali pa so se pomaknili v druge kraje, na polje, kjer sta obilno rodila proso in ajda in zdaj pobirajo ostanke žita? Druga leta je bilo na Gorenjskem v tem času polno divjih golobov, ki so za nekaj dni počivali v naših krajih; letos pa ni opaziti niti ene trope. Ali so šli že naprej kar neopazeni, ali pa šele pridejo?

Redno so se selile prepelice, ki jih je bilo precej med selitvijo. Najbolj pa seveda zanima lovce glavna selitev ključačev, ki se mora pričeti prvi teden. Urejalci stanovanj, to so prvi ogledniki, ki pridejo nekaj dni pred glavnim transportom, se navadno pojavijo med 12. in 15. oktobrom. Od 18. do 25. oktobra pa so največji poleti čez Gorenjsko. Ali to je spet odvisno od tega, katero pot uberejo. Zgodi se, da jih pride le par v naše kraje, glavni transport pa jo mahnejo čez Madžarsko ali čez Gornjo Italijo in Francijo. Nadalje pa je polet odvisen od krajevnih vremenskih razmer. Če so gore zasnežene, prilete ključači v dolino. V takih jesenskih dnevih je dosti ključačev v okolici Ljubljane in na Dolenskem. Če je po gorah še toplo in zemlja

Stevo Stojanović

Ljubljana, 11. oktobra

Ugasnilo je dragoceno življenje. Kakor smo že poročali, je večera popoldne v Zagrebu zadel kap novinarja in publicista Stevo Stojanović. Srčna kap za človeka, ki je bil ves veliko, plemenito srce! Obširna, s srčno krvjo in veliko ljubeznijo pisana knjiga dragocenega življenja se je zaprla in padla. Njen padeč je bil kakor krik v mirni noči, kakor meteor, ki je razparal mirno nebo — — —

Novinarsko delo je anonimno. V celoti bi se dalo primerjati s plametečo grmado, ki nekaj ur v največjem žaru gori, potem

pa od nje samo še razpršene iskre označujejo velike storitve. Novinar je altruist, najčistejša kova: vse za druge, nikdar za sebe. In Stevo Stojanović je bil vzor novinarjev. Sele njegova prerana smrt daje za prikaz njegove veličine kot človeka in javnega delavca in istočasno tudi povod za manifestacijo sile in poštovanja v naši javnosti tako skritega, skromnega novinarskega stanu.

— Evo, dečki, to sem jaz hotel, to sem jaz želel!... tako bi zdaj rekel skromni, lepi Stevo, če bi smrt razklenila njegova usta. Evo, dečki, je mnogokrat dejal svojim tovarišem in prijateljem na stanovskih sestankih v Beogradu in Zagrebu, pojdit tja, tam in tam se boste dobro imeli, a bodite tako dobri, da mi oprostite, ker ne morem z vami. Sem bolan. — Lepo, plemenite poteze njegovega obraza je že nekaj mesecev krtovičila senca smrti, a jih ni mogla izkazati. A vsi, ki smo Stevo poznali in ljubili, smo prepričani, da mu je tudi nenadni odhod iz življenja zapustil vse izraze in obzore miru, dobrote in lepote, ki so ga nudili sovrstnikom in mlajšim za vzor in občudovanje skozi vse življenje in delovanje.

V vasi Bujevci pri Pakrecu se je rodil leta 1884. kot sin revnih staršev in postal je učitelj. Kot pedagog je deloval v raznih krajih med revnim seljačkim svetom in že mlad je svoja pedagoška izkustva povezal z novinarskim in publicističnim delom. Vse vzore in boje naših mladih nacionalnih dni, je z živahnostjo in delavnostjo preživel in je posebno značilno zanj, da je bil že nekaj let pred vojno kot strojem vaški učitelj dopisnik ruskih listov. No-

BABYMIRA krema

SE USPEŠNO UPORABLJA ZOPER SPUSCAJE, RANE, PRASKE, OPEKLINE, HRASTE, LISAJE IN VSE NEČISTOSTI KOZE PRI OTRCOKIH IN ODRASLIH. NAGLO SUŠI OD ZNOJA ALI MOKRENJA OPALJENO IN ODRGNJENO KOZO. DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH IN DROGERIJAH PO CENI DIN 10.— ZA SKATLICO.

ni zmrzjena, potem ostanejo več dni v planinah, kjer brskajo za hrano po planinskih pašnikih. Mrzle, jasne noči pa odvedejo vse ključače v druge kraje. Posamezni ključači prihajajo k nam tako dolgo v jeseni, dokler zemlja ne zamrzne. Veliko število ključačev prileti v naše kraje približno dvakrat v teku desetih let.

Od malih ptic se je do zdaj selilo poleg

zgodnjih selilcev srakoperjev in kobilarjev nekaj taščic in pastiric.

Ce sklepamo o trdoti bližajoče se zime po pticah in po drugih živalih, se za enkrat ni bati hudega. Pa tudi cvetana še ne obeta zime. Zanimivo je, da se po hudi slani, ki je dvakrat močno posrebrala gozdove in polja, narava ni skoraj prav nič spremenila. Sadno drevje ima še vedno sok in še celo poganja. — s.

Zasadimo drevje, gaje in gozdove ki nam lahko služijo za obrambo pred napadi iz zraka

Beograd, 11. oktobra — Glede na pomembnost gozdov za življenje vsakega posameznika kakor tudi za splošne državne interese je treba razvijati ljubezen do gozdov v najširših ljudskih plasteh. Najboljša pot za ostvaritev te naloge je propaganda in varovanje gozdov, ker le na ta način pridemo do pravilnega pojmovanja vrednosti gozda. To propagando je treba prvenstveno razvijati med mladino. Le tisti, ki pozna vse posredne in neposredne koristi gozdov, zna gozdove tudi ceniti in varovati.

Zato je državni odbor za propagando pogozdovanja s svojimi banovinskimi in okrajnimi odbori in skupaj s šolami ter kulturnimi, sportskimi, prosvetnimi in drugimi društvi sklenil, da bodo v naši državi vsako pomlad in vsako jesen dnevi za sadnje dreves in za propagando pogozdovanja. Preteklo pomlad so bili prvokrat v vsej državi taki dnevi od 19. do 31. marca. Te akcije so se udeleževale šole, kulturna, prosvetna, sportska in druga društva, ob vzajemnem sodelovanju z odbori za propagando pogozdovanja. Kljub slabemu vremenu, ki je tiste dni vladalo, je

bil uspeh sadnje vendar zadovoljiv. Tako so samo ljudske selje zasadile okrog milijon 750.000 sadik raznega gozdnega in drugega drevja.

To jesen bodo dnevi sadnje in propagande za pogozdovanje od 22. oktobra do 5. novembra. Izdani so bili potrebni priporočila ukrepi, da bi promet rodil čim boljše uspehe. Omenjeni rok se lahko premakne v skadru s krajevnimi razmerami. V današnjem težkem svetovnem položaju je končno jasno, da so gozdovi poleg vloge, ki jo imajo v gospodarskem stroju države, tudi eden izmed važnih činilcev v obrambi države in potrebni za zaščito vojakov kakor tudi civilnega prebivalstva. Zadošči je, če se spomnimo samo na parkke, ki so jih v večjih mestih pretvorili v zatišča pred zračnimi napadi, ker drevje maskira zgrajena zatišča. Zato se bodo vršili letos dnevi sejanja drevja in propagande za pogozdovanje pod geslom: zasadi mo drevje, gaje in gozdove, ki nam lahko služijo za obrambo pred zračnimi napadi! Občutek dolžnosti nalaga tako sedaj kakor v bodoče vsakomur, da vsa stransko podpre to akcijo.

Dvajseti občni zbor naših igralcev Razmere v organizaciji obetajo lepo bodočnost

Ljubljana, 11. oktobra — V nedeljo je bil v operi občni zbor Zdrženja gledaliških igralcev, ki so se ga udeležili člani drame, opere in baleta. Predsednik Lujo Drenovec je v kratkih, jedrnatih besedah orisal pomembnost stanovske organizacije, ki je v teku 20 let dosegla veliko v prid svojih članov. Zagotovila jim je različne pravice izposlovala razne ugodnosti in se je borila in se bori za boljšo socialno in umetniško bodočnost.

Predsedniki organizacije so bili v teh letih: Rado Pregarc, Julij Betetto, prof. Josep Šest, Vekoslav Janko in Lojze Drenovec. V pregledu dvajsetih let srečamo največkrat imena odbornikov: tajnika Jermana, blagajnika Mencina in Neffata. Člani organizacije vedo, kako veliko delo požrtvovalnosti in kolegialnosti je opravil v letih, odkar je bil funkcionar pri združenju. Lojze Drenovec. Glavni sadovi dela in največji uspehi, ki jih je doseglo združenje, so plodovi njegovega prizadevanja. Inteligentni in neumorni organizator uživa velik ugled tudi pri tovariših Centrala v Beogradu, Zagrebu in pri vseh sekcijah v drugih mestih.

Poročilo tajnika Jermana je podalo natančen pregled delovanja in uspehov odbora ter tekočih, še neizpeljanih zadev. Sle-dilo je poročilo blagajnika Mencina, ki je

poročal o zadovoljivem stanju blagajne in o naraščajočem premoženju organizacije. Poročila preglednikov so javila zrebrižno stanje knjig.

Sledile so volitve novega odbora, ki so se na izrecno predsednik. Željo vršilec tajno, z glasovanjem na listke. Stari odbor je bil glasno izvoljen. S tem je bila izrečena zaupnica odboru, ki je izvedel v teku let, odkar stoji na čelu organizacije, mnogo uspešnih dejanj v blaginjo članstva. Debatte o slučajnostih so se udeležili: dr. Švara, Valo Bratina, Debevec, dr. Krefc in drugi. Razpravljali so o pokojninskem skladu, ki zagotavlja neprevedenim članom pokojnino, o podpornem skladu in načrtu gledališkega zakona, ki ga še po 20 letih nimamo in ki naj bi uredil gledališke razmere. Po zgledu drugih držav, kjer se točno zavedajo važnosti te kulturne ustanove, naj bi tudi mi dobili gledališki zakon. Ta naj bi ugotovil število službenih let in pokojnine na nekoliko drugi osnovi, kakor jo imamo sedaj, revidiral vprašanje razvrstitve prevedenih članov in še druga, za obstoj gledališča važna vprašanja.

Letošnji občni zbor je pokazal v primeri z lanskim že bolj urejene razmere, ki so nastale po prizadevanju odbora. In tako gleda članstvo z zaupanjem v bodočnost, ki bo gotovo pokazala nove uspehe te koristne stanovske organizacije.

Jesenice so se spet umirile Nedavni veliki vrvež je prenehal in prebivalstvo je složno, kakor še nikoli ni bilo

Jesenice, 11. oktobra — V prvih septembrskih dneh je bilo okoli jeseniškega kolodvora življenje, ki bo marsikomu ostalo v trajnem spominu. Vlaki, ki so prihajali iz Nemčije z velikimi zamudami, so iz sebe kar bruhali množice ljudi. Med neštetimi jugoslovenskimi delavci, ki so se vračali iz Nemčije, Francije in drugih držav, so bili tudi petični ljudje, ki so jih na trgovskih poslih ali na počitnicah prehiteli veliki dogodki v tujini. Kolodvor je bil v večernih urah včasih kar zatrpan s potniki in prtjago, ki je ležala vse vprek.

Potniki so nervozno begali sem in tja v bojznji, da ne bodo pravočasno dobili potnih listov in našega denarja in da jim

bo vsak trenutek popihal njihov vlak. Na trgu kralja Aleksandra, v Prešernovi in Gosposvetski cesti so stale cele grude skromno oblečenih delavcev iz spodnjih krajev Jugoslavije, ki bi radi zamenjali denar, da bi mogli potovati v svoje domače kraje. Nekateri so po ceno prodajali vse, kar so imeli. Nekateri dalmatinski krošnjariji, ki so prišli iz Nemčije, so pod ceno prodajali britve, britvice aparate, cigaretno dozo, nože in drug drobiž, samo da so dobili denar za vlak. Po peronu, čakalnicah, v kolodvorski veži in celo zunaj ob cesti so neko noč ležali ljudje kar na tleh. Kovegci, zaboji in kosare so jim služili za zglavje, moški suk-njčji in plašči pa so služili delavskim ženam in otrokom za odejo. Bili so prizori, ki se dogajajo pri pohodih ali umikih velikih armad v minuti in sedanji vojni.

Vlaki, ki so prihajali iz notranjosti države in so vozili dalje, v Nemčijo, so bili vedno nabito polni potnikov. Nemški letoviščarji so se vračali iz naših obmorskih in planinskih krajev v domovino. Z njihovih zdravih in od sonca ožganih obrazov se je odražala velika skrb. Begali so sem in tja, menjavali denar, se dregali pred blagajniškimi okenci in na omejenem policijskem komisarijatu, se zalagali za jstvinami in pijačo in povpraševali po tem in onem. Železničarji, policijski in varnostni organi so le z veliko težavo zmagovali promet.

Po nekaj tednih, polnih skrbi in burnih dogodkov, se je vrnilo življenje na Jesenicah zopet v svoj stari tir. Vlaki, ki vozijo v Nemčijo in iz nje, so navadno precej slabo zasedeni. Tiste običajne netočnosti, nervoznosti in beganja po peronu in po uradnih ni več. Jeseničani smo ostali spet sami. Izostale so skupine dam in gospodov, ki so v zadnjih mesecih hodile po trgovinah in obrtnih lokalih ter kupovale živila in oblake.

Na Jesenicah je nastopil mir, kalčrnega že dolgo ne pomnimo. Prenehale so politične in strankarske borbe in strasti, ki so dolgo zastropjali javno življenje. Veliki čas je strnil vse prebivalstvo vseh slojev. Molk je v teh dneh veliko vreden, disciplina pa nad vse. Danes se ne igra mo več socialiste, komuniste, klerikale in liberalce, socialpatriote in defetiste. Danes smo vsi prijatelji, vsi složni sinovi velike in svobodne Jugoslavije ter v miru, zadovoljstvu in sreči uživamo sadove svojega pridnega dela.

Morske ribe

KLAVIRSKI KONCERT
V S A K V E Č E R

v veliki izbiri in okusno pripravljene bo imela vsak dan opoldne in zvečer

KLET ZVEZDA

Direktno pošiljke vedno svežih morskih rib bodo prihajale redno vsak drugi dan. Odlična kuhinja bo nudila svojim gostom tudi izbrana druga jedila in pečenja na ražnju. — Točila se bodo prvovrstna domača in dalmatinska vina.

NOVA PORTUGALKA! SLADKI DALMATINSKI BELI IN ČRNI MOST!
Za obilen obisk se pripravoca

M. SILOVIC

Domače vesti

* **Važne objave banovinskega »Službene lista«.** V številki »Službene lista« uprave dravske banovine od 11. t. m. je uredba o odložitvi plačevanja najemnin, ki jih dolguje osebe, poklicane v vojaški službi. Dalje je objavljena uredba o odložitvi izvršb proti civilnim osebam v vojaški službi. List vsebuje tudi razna določila o volitvi senatorjev.

* **Umrla je v Ptuj** včeraj zjutraj gospa Francka Urbančičeva, solastnica galanterijske trvdke Snof-Urbanič na Sribem trgu 5. Zapustila je dva otroka. Lep ji bodi spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **Diploma.** Na filozofski fakulteti v Zagrebu je bila diplomirana iz botanike in zoologije gđc. Sibila Miklaučičeva. Cestitamo!

predlogov upoštevala. Šele potem, ko je bila žeja prebivalcev Beograda nezmožna in stiska na višju, je nekdanji beograjski župan razglasil, da ne bo Beograd nikdar več trpel žeje in da bo vodovod primerno razširjen. Nova občinska uprava je zdaj za razširitev beograjskega vodovoda določila kredit v znesku 50 milijonov, ki bo zadostoval, da se bodo izvedli vsi načrti, ki so jih strokovnjaki predlagali že pred hudo sušo. Ta določitev kredita je poročstvo, da Beograd ne bo imel več žejnih dni.

* **Smrt požrtvovalnega rodoljuba iz Bosne.** V Bosanskem Šamcu je umrl upokojeni ravnatelj pomožnih uradov okrajne glavarstva Ilija Filipović-Nikač. Mož je bil vodnik in borec cel vrsti generacij bosanskih Srbov, ki so se borili z vso ži-

ZA NEGO KOŽE din 19.—

Kompletna garnitura preparatov Parfumerija »VENUS«, Tyrševa 9

* **Dve novi šoli v škofjeloškem srežu.** Dne 23. septembra je bilo kolavdirano nadzidano šolsko poslopje v Bukovici, srez škofja Loka. Šola je s tem pridobila še eno učilnico eno samsko stanovanje (soho, kuhinjo, shrambo) in pisarno. Nadzidava je stala 160.000 din. Dne 30. septembra pa je bilo kolavdirano novo šolsko poslopje v Lučinah, srez škofja Loka. Poslopje ima tri učilnice in dvoje družinskih stanovanj. Stane 450.000 din.

* **Veliko manifestacijsko zborovanje** priredile združeni slovenski rejci malih živali v Ljubljani dne 15. t. m. ob 9. dopoldne v dvorani restavracije »Pri šestici« nasproti nebotičniku. Na zborovanju se bo obravnavala zgodovina rejstva pokreta pri nas ter organizacijsko delo in smerice za bodoče delovanje. Vabljeni so poleg rejcev vsi oni činitelji, ki jim je reja malih živali res pri srcu.

* **Pri zjutraj in motnjah v prebavi** vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec navadne Franc Jožefove grenčice.

* **Otvoritev novega kina v Ptuj.** Pišejo nam: V petek 6. t. m. je bil v Ptuj otvorjen nov kino, ki se vodi pod imenom »Royal«. Koncesionarka tega kinopodjetja je g. Pavla Jesihova iz Ljubljane. To novo kinopodjetje v Ptuj bo vršilo naloge in izvajalo program izključno samo v tej smeri, kakor vsa druga naša kinopodjetja v Sloveniji. To je lojalno iz stvarnih razlogov treba omeniti z ozirom na notico, ki je izšla v nedeljski številki »Jutr«. In je bila take vsebine, da ni odgovarjala stvarnosti in pravim ciljem novega kino-podjetja v Ptuj. — G. Albert Primc, davčni inšpektor v Ptuj, nam v zvezi z gori omenjeno notico v nedeljskem »Jutru« sporoča, da je prisostvoval stvaritveni predstavi novega kina po službeni dolžnosti, da pa tudi njemu ni znano ničesar, iz česar bi se dalo sklepati, da bi bil kino nemško podjetje.

* **Novo profesorsko društvo.** Podružnica profesorskega društva v Splitu je na svojem občnem zboru sklenila, da iz dosedanje društvene zajednice izstopi ter da osnuje novo hrvatsko profesorsko društvo. Zborovanja so se udeležili tudi mnogi profesorji, ki doslej niso bili organizirani. Za novo hrvatsko profesorsko društvo pa so se prijavili vsi.

lavostjo in z največjim požrtvovanjem za svoje pravice. Že pred vojno je bil večkrat zaprt, a vsa vojna leta je preživel v mučiliščih tacev in internirancev. Oslobojenje in državno zedinjenje ga je rešilo iz temnic in je bil nacionalni revolucionar za vse svoje trpljenje in požrtvovanje poplacen s tem, da so ga pri zakotnem okrajnem glavarstvu namestili za ravnatelja »pomožnih pisarne«. Nagrad za svoje veliko požrtvovanje ni nikdar iskal in je zdaj umrl v revščini.

Rokavice, nogavice - Karničnik, Nebotičnik

* **Piše, a ne zna čitati.** Grozote svetovne vojne so razposlale v širni svet grozote nakaze, ki se danes po tolikih letih med svetom, ki ničesar ne ve o vseh grozotah, budijo začudenje in strah. Tako presenetljiva prikazen iz svetovne vojne je bivši daruvarski trgovec Jakob Neuman. Mož je bil vojak na galisijski fronti in je dobil strel skozi glavo. Zaradi hude rane mu pešata vid in sluh, a tudi spomin. Hude vojne poškodbe so njegov organizem tako oslabele, da ne zna več čitati, pač pa mož še vedno piše s svojim nekdanjim lepim rokopisom, a ne zna niti tega, kar je napisal, prečitati. Svoje po glem naključju ohranjene večine pisanja se poslužuje tudi takrat, kadar mu govori omaga. Nejak pove, drugo napiše, a če bi kdo hotel njemu spet s pisanjem odgovarjati, ne bi znal tega prečitati.

SANOPE

ohrani zdrave, suhe, tople noge, štedi nogavice in čevlje. — Vrečica samo 2.— din.

* **Stavka pristaniških delavcev.** Že pred dnevi so pristaniški delavci v Splitu stopili v stavko, ker je kolektivna pogodba med njimi in delodajalci že davno potekla in ker njih službeno razmerje ni bilo vnešeno v nedavno zaključeno pogodbo med lastniki brodov in pomorščaki ter med pomorskim pomožnim osebjem. Pristaniški delavci ali, kakor jim pravijo, težaki, so bili pri tej ureditvi — hoteli ali nehoti — izključeni. Da bi dosegli svoje pravice, so pristaniški delavci začeli stavkati in čeprav še nimajo svoje strokovne organizacije se vendarle solidarnost teh stavkajočih delavcev zelo udeležuje v splitskem in drugih pristaniških. Kakor poročajo iz Splita, ni mogel čiputi s splitskega pristana niti eden parnik razven »Bakra«, ki je odplul v Metković in »Ljubljane«, ki je odplul v Dubrovnik. Ta dva parnika nista imela večjih količin blaga, za vse druge pa ni bilo delavcev ki bi jih natovorili.

* **Putnikovi zleteli v Zagreb.** 15. oktobra v Zagreb k nogometni tekmi Jugoslavija - Nemčija, 15. oktobra v Metliko na vinski trgatve, od 19. do 22. oktobra na Dunajski velebojni, od 31. oktobra do 1. novembra v Trst. Prijave in informacije v vseh biletarnah Putnika. (—)

Iz Ljubljane

— **Razstava kluba neodvisnih v japonskem paviljonu** je od otvoritve dalje neprestano zelo dobro obiskovana, kakor le redkokatera izmed razstav v zadnjih letih. Razstava pa tudi upravičeno vzbuja pozornost, saj razstavlja 12 mladih slovenskih likovnikov 84 umetnik in napolnjuje vse štiri sobe paviljona. Razstava je nenavadno pestra, ne samo po karakteristični posameznih umetnikov, temveč tudi po vrsti umetnin, saj nudi na ogled plastiko kakor olja, risbe in ostale tehnike. Razstava je odprta dnevno od 9. do 18. Obisk vsakomur priporočamo.

Mraz nas resda še ne ščipa ali že nas muči hrpa.

Zdrav ostane pač le oni,

Kdor se teši s ČIK-bononi.

Glavna zaloga JERAS MAKŠ

v Ljubljani, Miklošičeva c. 24

— **Iz Glasbene Matice.** Pevski zbor ima izjemoma namesto drevi skupno pevsko vajo v petek 13. t. m. ob 20. pod vodstvom ravnatelja Poliča. Odbor prosi točno in vse. — Na šoli Glasbene Matice se je otvoril tečaj deklamacije, ki ga vodi prof. Osip Šest. Vsi zainteresirani se lahko še vpišejo v ta tečaj in dobe podrobne informacije v pisarni Glasbene Matice. Na šoli Glasbene Matice se vpišejo še vedno gojenci za vse ostale glasbene predmete.

— **Telefonski naročnik avtomatske telefonske centrale** se opozarjajo, da potече 15. oktobra rok plačila telefonske naročnine za IV. četrtletje 1939. Telefoni, za

katero naročnina ni poravnana do označenega roka, se morajo po predpisih telefonskega pravilnika izključiti začasno iz prometa; za ponovno vključenje pa je treba plačati pristojbino 100 din. Čekovne polovice so bile vsem naročnikom dostavljene dne 14. septembra. Ako je naročnik polovico izgubil ali založil, reklamira lahko višino dolžne naročnine pri pošti Ljubljana 1. telefon 43-11. — Poštna direkcija je obveščena, da nekateri telefonski naročniki pobirajo za lokalne telefonske pogovore pristojbino 1 din. Vse te stroške naročniki opozarjamo, da je dovoljeno pobirati le pristojbino 0,50 din, kolikor znaša pristojbina za lokalni telefonski pogovor, ki jo naročnik plača poštni upravi. Vsakega naročnika, ki bi se zoper to odredbo prekršil, bo poštna direkcija na podlagi § 78 toč. II, 3 zakona o pošti, telegrafu in telefonu kaznovala, v ponovljenem primeru pa odvzela telefon.

— **Esperantsko društvo Ljubljana.** Sporočamo vsem esperantistom Ljubljane in prijateljem esperantske ideje, da je banka uprava odobrila in dovolila ustanovitev »Esperantskega društva v Ljubljani«. Pripravljali odbor sklicuje ustanovni zbor društva, ki se bo vršil v torek 17. t. m. ob 20. v salonu restavracije »Šestica«. Posebnih vabil se ne bo razposlalo, zato vabimo vse esperantiste in prijatelje esperanta da posejijo občni zbor v čim večjem številu. Pred občnim zborom vpisovanje članstva. (—)

— **JNAK »Edinstvo«.** Drevo ob 20. bo v klubovi čitalnici redni članski sestanek. Na sporedu bo zanimivo predavanje. Po predavanju razgovor o brucovskem večeru 19. oktobra. Sestanek je obvezen za vse člane.

LEPO DARILO

za dijaka ali vojaka:

- 1 aparat za britje,
- 1 čopič za britje
- 10 britvice,
- 1 milo za britje,
- 1 zobno ščetko,
- 1 zobno pasto,
- 1 kom. toletnega mila,
- 1 doza za milo,
- 1 steklenica kolonske vode,

stane samo Din 30.—

Ako želite da Vam pošljemo po pošti uplačajte gornji znesek plus Din 4.— za priporočnino na ček. rač. 13285 ali v znakom na naslov:

Foto Tourist LOJZE ŠMUC, Ljubljana — Aleksandrova cesta 8.

Iz Maribora

— **Ne likvidacija, ampak poživljenje.** Zadržaj se se zbrali v Narodnem domu odlični predstavniki tistega vztrajnega, kulturnega dela, ki ga je vršilo Dramatično društvo v Mariboru v okviru predvojnega slovenskega gledališča v Narodnem domu. Zbrali so se funkcionarji in člani ter sklenili, da je treba delovanje Dramatičnega društva poživiti. Poseben odbor ima naloge, da pripravi vse potrebno za občni zbor, na katerem se bodo sprejeli sklepi o poživljenju Dramatičnega društva. Ob tej priliki so navzoči počastili spomin vseh za razvoj Dramatičnega društva zaslužnih mož, predvsem blagopok. Ivana Kežarja, ki je bil, kakor znano, med ustanovitelji in prvoborniki za ustanovitev Dramatičnega društva pred 30 leti. Predsednični sestanek je bil sklican na dan, ko je bila pred 30 leti, t. j. 10. okt. 1909, prva predstavitev v okviru Dramatičnega društva.

— **Pohorska železnica planinski dom na Kozjaku.** VII. redni občni zbor zadruge »Pohorska železnica«, ki je bil pri Novem svetu, je vodil načelnik zadruge g. Karol Kordik, ki je podal tuju uvodno poročilo. Poslovno poročilo pa je podal tajnik g. Ferdo Soršak. Iz poročila je razvidno da je štela zadruga konec preteklega leta 344 zadrugarjev, dočim je bilo začetek 1938 vseh zadrugarjev 351 s 1875 deleži po 100 din, skupno 187.500 din. V teku razdruškega leta je bilo odpovedanih 50 delezov. Prjemki so bili 8400 din, izdatki 8383 din. Rezerzni sklad je 14.522,95 din. Občni zbor je sprožil tudi nekatere zanimive pobude. Tako je g. V. Weisk sprožil med drugim misel, da bi se morbiti namesto pohorske železnice ki po gradnji nove avtomobilske ceste na Pohorje ni več aktualna zgraditi na našem območju Kozjaku prepotrebni planinski dom ki naj bi se postavil in uredil s kapitalnem zadruge »Pohorska železnica« Hotel g. Po. vodnik se je pridružil predlogu in je razven tega nasvetoval čim tesneje sodelovanje s Sloven. planinskim društvom. O teh predlogih bo sklenal izredni občni zbor, ki bo sklicen v kratkem.

— **Otvoritev nove predavalne sezone** v Ljudski univerzi je jutri v petek 13. t. m. Ob 15.00letnici velike francoske revolucije bo predaval mlajši docent dr. Fran Zwitter iz Ljubljane o pomenu francoske revolucije.

— **Iz gledališke pisarne.** Gospodine ki so se prijavile za gledališki tečaj so naprosile, da se javilo pri gledališki blagajni. — Prva ponovitev »Nepravilne ure« bo danes v četrtki. Obisk le v vseh odrih prodorne veseligre je tudi dijaštvu dovoljena.

— **Iz meške Kazalnice.** V moški kazalnici so bile izvršene v zbirni česu sledeče spremembe: paznik zvančnik III. skupine Ivan Horžen je premeščen po prošnji iz Maribora v kazalnico v Stari Gradski, paznik zvančnik III. skupine Milutin Veljovič je premeščen po prošnji iz Maribora, v kazalnico v Požarevcu v mariborsko kazalnico je premeščen po prošnji iz Stare Gradške paznik služitelj II. skupine Marko Iljčević. Dosedanji paznik dnevnika Svetislav Redovanovič je imenovan za paznika služitelja II. skupine. Za

KINO UNION — Tel. 22-21 **SIJAJEN FILM NAPETIH PRIZOROV, KI VZBUDE VZHICENJE GLEDALCEV!**
HONOLULU Težki in vedri trenutki iz življenja pilotov, najdrznejših vitezov zraka! Junaki, ki tvegajo vsak dan svoje življenje, ki nikdar ne izgube poguma in razsodnosti.

Predstave ob 16., 19. in 21. uri
DANES ZADNJKRAT!

V VOLČJIH KREMLJIH KINO SLOGA - Tel. 27.30 prikazuje danes film junastva, napete borbe, divje mrznje in idealne ljubezni na daljnem ameriškem zapadu. Ljubitelje živali posebno navdušuje neobičajno prijateljstvo med mladim pastirjem in njegovim zvestim ovčarjem. Samo še danes in jutri ob 16., 19., in 21. uri

USODA MADAME X KINO MATICA TELEFON 21-24
Ob 16., 19. in 21. uri
Mlada, lepa žena francoskega odvjetnika obdožena umora. Zavržena od moža, tava po svetu, propada in postane javno dekle. Freganjana po usodi se vrne v domovino. Da reši čast svojega moža in sina, postane morilka. Na razpravi jo brani njen lastni sin. To je tako lepa in pretresljiva življenjska drama, ki mora ganiti vsako mater in vsakega otroka.

Diplomatski slovar Vprašanje oborožitve trgovskih ladij, ki se je, kakor sem že omenil, pojavilo v neposredni zvezi s podmorniško vojno, je bilo že v zadnji svetovni vojni eno izmed najbolj spornih vprašanj pomorskega vojnega prava. Kadar si stojita nasproti dve vojni stranki, katerih vsaka se poslužuje drugačnih sredstev pomorske vojne, se navadno pojavi na obeh straneh svojevoljno tolmačenje mednarodnih določb, v kolikor te sploh obstojajo. Tak primer nudita zlasti uporaba podmornic in zaradi nje izvedena oborožitve trgovskih ladij. Ker predstavljata obe samo nujno vojno sredstvo obeh vojskajočih se strank, ju seveda vsaka vojna stranka tolmači na svoj način. Tako se tudi v sedanji vojni pojavlja med obema vojnima strankama stari spor o značaju oboroženih trgovskih ladij.

pisarniškega zvančnika pa sta imenovana doseadanja paznika Branislav Jovanovič in Oton Lešnik.

— **Pokradena zlatnina.** V Valvazorjevi 46 so neznanzi zlikovci vlomili v stanovanje Matilde Migec. Odnesli so nekaj zlatnine in druge predmete, tako da je Migeceva oškodovana za preko 3000 din. Daktiloskop Grobin je posnel prstne odtise in je upati, da bo vtiom kmalu pojasnen.

— **Znamenja bližajoče se zime.** Iz neke tukajšnje kavarne so odnesli zimski plašč zasebniku Francu Germu. Iz neke gostilne na Tržaški cesti je bil ukraden delavcu Ivanu Ferencaku zimski plašč, prav tako delavcu Ivanu Grilu iz Minske ulice 9. Gledališkemu igralcu Pavlu Rasbergerju pa so odnesli iz kletnih prostorov par gozerc in druge predmete. Kovarju Ivanu Iljavcu iz Frama so odnesli čevlje, petilo in obleke.

Iz Celja
— **Slinavka in parkljevka v St. Juriju** ob juž. žel. Uradni živinodarjavnik je ugotovil 8. t. m. v hlevu meštarja Matije Trbovca v Vrtnem pri St. Juriju ob juž. žel. slinavko in parkljevko. Kljub svaričarom državne oblasti in kljub vsem odredbam, ki naj bi preprečile vnos in širjenje te kužne bolezni, sta zakonata trgovina in škodljivo meštarstvo spet zakrivila pojav te bolezni. Sresko načelstvo v Celju je zaradi tega proglašilo vso občino St. Jurij za okuženo, občine Dramlje, Kalobije, Sofjo vas in Teharje pa za ogroženo področje ter izdalo vse potrebne ukrepe. Da se ta kužna bolezen omeji in zatre. Med drugim so prepovedani vsi živinski in kramarski sejmi na vsem področju celjskega sreza, dočim so konjski sejmi dovoljeni.

— **Iz delovanja Šahovskega kluba v Gaberju.** Pred dnevi je bil končan prvi spominjski turnir dr. Antona Schwaba. Turnirja so se udeležili tudi trije člani Celjskega šahovskega kluba. Zmagal je Schneider član Celjskega šahovskega kluba, ki si je brez poraza priboril 8 točk izmed 9 dosegljivih. Sledijo Grašar s 7, Marnik s 6 in pol, Csörgö st. s 5 in pol, Csörgö ml. s 4 in pol, Golja in Silmšek s 4, Rajšek in Fajs z 2, ter Hajsinger z 1 točko in pol. Prvih pet šahistov je prejelo lepe knjižne nagrade. Dne 24. t. m. se bo pričel klubov splošni turnir v klubskem prostoru pri Permozerju v Gaberju. Prijave sprejema g. Csörgö. Vabljeni so tudi novi člani.

— **Usoden padec.** Na Rakovi stezi pri Frankolovem si je 43letna kočarjeva žena Katarina Vrenkova v torek doma pri padcu zlomila desno nogo v členku. Ponesrečenko so prepeljali v celjsko bolnišnico.

— **Obsodba nevarnega vlomilca.** Pred tritlanskim senatom okrožnega sodišča v Celju se je zagovarjal v torek 27letni Konrad Kapun, pekovski pomočnik brez stalnega bivališča, ki je že 11krat predkaznovan zaradi tatvin in vlomov. Kapun je vlomil v družbi svojega pajdaša Znidarja pred meseci v stanovanje šolskega upravitelja v Stari vasi pri Bizeljskem ter odnesel razno blago, samokres in druge stvari. Ko je z Znidarjem bežal s plemom proti gozdu so tu zasledili neki mladiči. Kapuna so prijeli Znidar pa je pobegnil. Kapun je bil v torek obsojen na 1 leto in 1 mesec roboje.

— **Hotelskega tatu so prijeli.** Beograjska policija je pred dnevi aretirala nekoga vojislava Miliča, ki je pri zasliševanju priznal da je letos izvršil tri tatvine v hotelu »Belem volu«, hotelu »Unionu« in hotelu »Zvezdi« v Celju ter odnesel več tisoč dinarjev gotovine. Miliča bodo izročili celjski policiji.

— **Samo danes in jutri se imate čas,** da si nabavite v podružnici »Jutra« srečke za I. razred novega kola drž. razredne loterije. Zato pohitite!

Požig nad Logatcem
Logatec, 11. oktobra
V prijetni dolini Reki, ki se razprostira za Gorenjim Logatcem pod Zbiršami, leži velika kmetijska naprednega posestnika Andreja Merljaka, po domače Rečana, dobro znanega Logatčanom, ki se radi ustavlja v gostoljubni hiši zlasti ob nedeljskih izletih.

V ponedeljek okrog polnočja je nenadno udaril dim izpod strehe velikega hleva. Domači so takoj prihiteli na hlev, toda ognja niso mogli več zadržati, ker je gorelo seno in se je plamen naglo širil. Komaj so ugnili požar živino in jo spravili v hlev bližnje bajte, ki je tudi Rečanova last. Pretlija je velika nevarnost, da bi se ognj razširil tudi na zraven stoječo hišo in bližnji kozolec, kar pa so s trdom prepričali sosedje, ki so prihiteli na pomoč, kakor tudi gasilci iz Gorenjega Logatca, ki so se prav kmalu pojavili na kraju nesreče. Vendar pa je hlev pogorel do temeljev, ker se središču ognja ni bilo mogoče približati zaradi velike vročine.

— **Škoda** še ni točno ocenjena, je pa zelo velika ter je deloma krita z zavarovalnico. Gospodar pa trpi še posebno škodo zaradi pogorelega sena, ker je imel večino spravljene prav na hlevu ter ga je hotel nekaj celo odprodati, zdaj pa mu ga je zmanjkalo že za domačo porabo. Gospodar in nekateri gasilci so dobili pri gašenju opekline ki so k sreči lažje zmagale. Ljudje sumijo, da je požar zanetil neki potepuh, ki se je klatil okoli hiše.

Nemško stališče
Nemci, ki se v svoji borbi proti angleški blokadi poslužujejo predvsem podmornic, pobijajo seveda to angleško stališče in dokazujejo, da se mora sovražna obožena trgovska ladja smatrati za pravo vojno ladjo ne glede na namen njene oborožitve, ki da ga je težko preveriti. Oboženo odpor proti mednarodno priznani pravici zajetja in zaplenbe je nedopusten. Zato se mora po nemškem mnenju sleherna trgovska ladja, ki je obožena in ji ta oborožitve služi v iste namene kakor pri vojni ladji (torej ne glede na ugotovitev, ali gre za ofenzivo ali za defenzivo), smatrati za pravo vojno ladjo z vsemi posledicami, ki iz tega zavijo izvirajo. Nemci se pri tem sklicujejo na nekatere ameriške strokovnjake mednarodnega prava, kakor Moora, Borcharda, Hydea in druge, ki zastopajo po tezo. Toda pri tem pozabljajo, da ne gre tu toliko za vprašanje, ali se trgovska ladja upra zakonitemu postopanju sovražne vojne ladje, kakor ustavitvi, zajetju, zaplenbi itd., temveč za vprašanje, ali se proti trgovski ladji v nasprotju z mednarodnimi predpisi uporablja sila. V tem primeru pa gre tudi pri trgovskih ladjah samo za izrazito obrambno akcijo, ki jo opravičuje svojevoljnost podmorniške vojne.

Scutator

Gospodarstvo

Po novih predpisih obračunano kritje Narodne banke

Narodna banka je pravkar objavila svoj izkaz od 7. t. m., v katerem je prvokrat obračunano kritje po novih predpisih. Tu di v ostalem so številke tega izkaza značilne, ker izkazuje Narodna banka po šestih tednih prvokrat, če tudi malenkostno nazadovanje obtoka bankovcev.

Kakor je znano je ministrski svet izdal prejšnji teden uredbo o obračunanju podlage Narodne banke, ki pooblašča Narodno banko, da pri obračunanju pokrivanja obtoka bankovcev in obveznosti na pokaz zaradi ohranitve predpisane odstotnega kritja po členu 1. uredbe od 15. januarja 1935, obračuna v bodče podlago (zlatu in zlate devize) na osnovi stvarne vrednosti zlata in devize.

Kakor smo že omenili, knjiži Narodna banka vrednost zlata v svoji bilanci in svojih izkazih po zakoniti paritetni ceni, ki je določena z zakonom o denarju kraljevine Jugoslavije iz leta 1931. Po tem zakonu znaša cena 1 kilograma čistega zlata 37.736 din, medtem se giblje današnja tržna cena, če vzamemo za podlago svobodni tečaj dolarja (55 din za dolar) na višini preko 60.000 din.

Po uredbi od 15. januarja 1935 se je doslej kritje računalo tako, da se je bilancni vrednosti zlatega zaklada, izračunani po zakoniti paritetni ceni, dodala oficijelna premija v višini 28,5%. Ta pribitek pa bi moral znašati če se upošteva stvarna vrednost zlata preko 60%. Po zadnjem izkazu Narodne banke od 30. septembra je znašalo kritje obtoka bankovcev in obveznosti na pokaz, obračunano po dosedanjem načinu, 25,02%, torej le za malenkost več, kakor znaša minimalno kritje po uredbi iz leta 1935, ki je predpisano v višini 25%. Resnično kritje pa je precej večje in znaša, če upošteevamo stvarno vrednost zlatega zaklada, preko 30%.

V najnovjšem izkazu Narodne banke od 8. t. m. je vrednost zlatega zaklada še vedno obračunana po zakoniti paritetni ceni, ker najnovejša uredba od 5. t. m., kakor smo že enkrat omenili, ne daje osnove za valorizacijo zlata in devizne podlage, temveč vsebuje le nove predpise za obračunavanje te podlage zaradi kritja. Zlata podlaga je izkazana v vrednosti 1986 milijonov din, to je skoro prav toliko, kakor v zadnjem izkazu. Označena pa je ta podlaga kot »stabilizacijska vrednost«. Le obračunavanje kritja se vrši po novih predpisih.

Kilogram čistega zlata 60.000 din

V bilanci izkazana vrednost zlatega zaklada (1986 milijonov din) ustreza po zakoniti paritetni ceni količini okrog 52.700 kg čistega zlata. Pri obračunu kritja pa je vrednost tega zlata izkazana v višini 3179 milijonov din, iz česar sledi, da je zlato obračunano zaradi kritja po ceni okrog 60.400 din za kilogram, kar predstavlja današnje stvarno vrednost zlata.

Kritje 30,05%

Ce to stvarno vrednost zlata primerjamo s skupno vsoto bankovcev in obveznosti na pokaz, ki znaša 10.576 milijonov din, tedaj dobimo kritje v višini 30,05%. Stvarno kritje torej znatno presega odstotek,

ki je po uredbi od 15. januarja 1935 predpisan kot minimalno kritje (25%).

Ostale podrobnosti novega izkaza

Med postavkami aktiv je omeniti devize, ki se ne vstejejo v podlago. Tu je zabeleženo zmanjšanje za 10,7 na 571,1 milijona din (lani 499,1). Zlata podlaga znaša, kakor rečeno, po stabilizacijski ceni 1986 milijonov din (lani 1893). Menična in lombardna posojila so se v prvi četrtini oktobra nadalje povečala za 18,1 na 2512 milijonov din (lani 1952,6). Posojilo finančnega ministarstva na podlagi obeh uredb o izdajanju državnih blagajniških zapisov za narodno obrambo, se je v prvi četrtini oktobra le neobistveno povečalo, in sicer za 0,2 na 170,2 milijona din. Razna aktiva pa so narasla za 16,1 na 2845,1 milijona din.

Obtok bankovcev se je nekoliko zmanjšal

Kakor smo že v uvodu omenili, se je obtok bankovcev po 6 tednih prvokrat za malenkost zmanjšal, in sicer za 5,5 na 9102,4 milijona din. Obveznosti na pokaz pa so narasle za 387,9 na 1473,6 milijona din (lani 1838,3). Med obveznostmi na pokaz so narasle privatne žirovne naložbe za 44,4 na 923,9 milijona din. To razmeroma znatno povečanje obveznosti na pokaz bi moralo povzročiti občutnejše zmanjšanje obtoka bankovcev. Če pa do tega ni prišlo, je to pripisati drugi važni spremembi, namreč zmanjšanju obveznosti z rokom. V zadnjih tednih je Narodna banka deloma paralizirala naraščanje obtoka z izdajo svojih blagajniških zapisov, ki se knjižijo v postavki obveznosti z rokom. Ta postavka, ki se je v prejšnjih mesecih gibala na višini 30 milijonov, je do konca oktobra narasla na 440 milijonov. V najnovjšem izkazu pa je zopet naglo nazaj padla za 340 na 100 milijonov din.

Spremembe v najnovjšem izkazu Narodne banke nam potrjujejo, da se je naraščanje obtoka bankovcev docela ustavilo, saj bi Narodna banka lahko zabeležila še občutnejše nazadovanje obtoka, če bi vsaj obdržala obtok svojih blagajniških zapisov na višini prejšnjega tedna. Od 22. avgusta, ko se je zaradi vojnih dogodkov pričelo dvigavanje obtoka bankovcev, pa do 8. oktobra nam kažejo izkazi Narodne banke naslednje najvažnejše spremembe (v milijonih din):

	22. VIII.	8. X.	razlika
posojila	1835	2512	+ 677
zapisji za narodno obrambo	0	170	+ 170
obtok bankovcev	7346	9102	+ 1756
obv. na pokaz	1685	1474	- 211

Od 22. avgusta do 8. oktobra se je naš obtok bankovcev v celoti povečal za 1756 milijonov din. To povečanje obtoka je deloma, in sicer v višini 847 milijonov din, povzročila okolnost, da je Narodna banka dala v tem času denarnim zavodom in gospodarstvu v obliki meničnih in lombardnih posojil, državi pa v obliki prevzema zapisov za narodno obrambo skupaj za 847 milijonov din novih posojil. Povečanje obtoka pa je povzročilo tudi zmanjšanje obveznosti na pokaz (dvigi naložb).

Gospodarske vesti

Trgovinska pogajanja s Sveto. V Beogradu je prispela švicarska gospodarska delegacija z direktorjem trgovinske sekcije gospodarskega departementa Ebrardom na čelu. Ta delegacija bo obiskala Budimpešto, Bukarešto in Beograd kjer bo stopila v zvezo z vladnimi zastopniki s katerimi bo razpravljala o raznih gospodarskih vprašanjih, ki se tičejo Švice. Švice se mnogo zanima tudi za to, da bi povečala svojo trgovino z Jugoslavijo.

Pred trgovinskimi pogajanjmi z Anglijo. Reuter poroča, da so angleški uradniki krogi sporočili jugoslovnski vladi, da žele nakupiti večje količine blaga v Jugoslaviji. V kratkem se pričakuje prihod posebne angleške trgovinske delegacije v Jugoslavijo zaradi pogajanja in nakupa življenjskih potrebščin rud in raznih surovin. Blago bodo Angleži plačali v gotovini.

Povišana prodajna cena špirta za mešanje z bencinom. V službenih novinah je objavljen odlok finančnega ministra, po katerem znaša do 31. oktobra prodajna cena za dehidrirani špirt ki se uporablja za mešanje z bencinom, 7,50 din za kg franko tvornica vsehstih poslovnih davek. Cena je povišana za 1,25 din pri kg. Kakor smo že poročali, je finančni minister odobril tudi povišanje cene bencinskih mešanici za 0,25 din pri kg.

Razpad mednarodnega kartela za mehki rezani les. Švedska organizacija lesnih izvoznikov je s sklepom od 29. septembra odpovedala sporazum evropskih izvoznikov mehkega rezanega lesa (European Timber Exporters Convention) ker so zaradi vojne in izvoznih omejitev odpadli pogoji za tak sporazum. Inicijativa švedske izvozne organizacije je sprejela tudi stalna delegacija lesnega gospodarstva kraljevine Jugoslavije, ki je prav tako odpovedala ta sporazum.

Slaba vinska letina. Iz Maribora nam poročajo: Ponekod zlasti po goricah, ki se raztezajo ob Dravskem polju so vinogradniki s trgatvijo precej razočarani. Jagode imajo namreč letos zaradi suše debelo lupino, tako da pri prešljanju malo zaletajo. Ponekod sta prišla na oral gorice komaj po dva polovnjaka, dočim je bilo normalno po 3 do 4 polovnjake na oral zorič.

Licitacije Dne 17. t. m. se bo sklepala pri I. oddelku vojnotehničnega zavoda v Hanrijevu pri Skoplju pismena pogodba za dobavo raznega platna, suknja suknanca, tobučevine in svinjske dlake. Dne 14. t. m. bo pri okrožnem uradu za zavarovanje in javcev v Zagrebu licitacija za dobavo kompletne hladilne naprave za klavnico z 25 vilišča »Klenovnik« in »Kasindol« Dne 25. t. m. bo pri upravi državnih monopolov v Beogradu licitacija za dobavo 1.000.000 skatel in vreče za fino sol. Dne 30. t. m. bo pri centralni direkciji drž. rudarskih podjetij v Sarajevu licitacija za dobavo želez ne pločevine raznih dimenzij. 3. novembra za dobavo raznih električnih zaganjavev, 7. novembra pa za dobavo kompetentnega rešeta za rovni premo.

Borze

11. oktobra

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški klirinški tečaj nespremenjeno 14,30. Grški boni so se v Zagrebu trgovali po 32,75, v Beogradu po 32,50. Tečajni na svobodnem trgu se nadalje ravno po tečaju 55 din za dolar.

Na zagrebškem efektinem tržišču je bila tendenca prijazna in so se deloma tečaj okrepili. Vojna škoda se je dvignila na 395 denar, vendar ni prišlo do zaključka (v Beogradu je bil promet po 399 - 401). Tudi v ostalih državnih vrednotah ni bilo zaključkov.

Devize

Ljubljana. Oficijelni tečaj: London 178,20 - 181,40, Pariz 100,65 - 102,95, New York 4403 - 4463, Curih 995 - 1006, Amsterdam 2349 - 2387, Bruselj 740,20 - 752,20. Tečajni na svobodnem trgu: London 220,37 - 223,57, Pariz 124,52 - 126,82, New York 5480 - 5520, Curih 1229,56 - 1277,76, Amsterdam 2904,43 - 2947, Bruselj 915,22 - 927,22. Curih, Pariz 0,17, London 17,97, New York 445,75, Bruselj 74,60, Milan 22,50, Amsterdam 236,87, Berlin 177,25, Stockholm 106,50, Oslo 101,12, København 85,87.

Efekti

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 395 den., 4% agrarne 54 den., 4% severne agrarne 52-57, 6% begluške 78 den., 6% dalm. agrarne 72 den., 7% invest. 94 den., 7% Blair 80 den., 8% Blair 82 - 87; delnice: PAB 185 den., Trboveljska

165 - 172,50, Sečera Osijek 85 den., Osiječka lijevaonica 150 den.

Beograd. Vojna škoda 395 - 399 (399 - 401), 6% begluške 73 - 75 (76), 6% dalm. agrarne 71,50 - 74, 7% Blair 87 - 84,50 (84,85), 8% Blair 85 - 87 (87 - 90), Narodna banka 6700 - 7000, PAB - (193).

Blagovna tržišča

Zito

Novosadska blagovna borza (1. t. m.). Tendenca nespren. Pšenica: baška, okol. Novi Sad in Sombor 157; gorjebaška 159 šlep Tisa I. 165; rz: baška 127 - 129, Oves: baški, sremski in slavonski 140 - 142,50. Ječmen: baški in sremski 64,65 - kg 142,50 - 145. Kruza: baška 110 - 112; banatska 109 - 110 pariteta Indija 110 - 112. Moka: baška in banatska »0g« in »0gg« 230 - 240; »2« 210 220; »5« 190 - 200; »6« 170 do 180; »7« 145 - 155; »8« 117,50 do 122,50. Krizol: baški, sremski beli brez vreč novi 315 - 325. Otrubi: baški in sremski 106 - 108 banatski 104 106.

Živina

Na mariborski živalski sejem dne 10. oktobra je bilo prignanih 7 konj, 33 bikov, 130 volov, 370 krav in 9 telet. Kupaj 549 glav. Cene so bile naslednje: debeli vol 3,75 do 5 din poldebela 3,25 do 3,75, plemenski 4 do 5,50 bikovi za klanje 3 do 4,50, glavne krave debele 3,50 do 4,75, plemenske krave 3,50 do 4,75, krave klobasariče 2,25 do 3,25, molzne krave 3,75 do 5, breje krave 3,25 do 4,50 mlada živina 4 do 5,50, teleta 4 do 5,50 din za kg žive teže. Prodanih je bilo 406 glav.

Beleške

Izjave dr. Korošca

Kakor smo že poročali, se nahaja predsednik kr. vlade Dragiša Cvetković v družbi dr. Antona Korošca že nekaj dni na agitacijski turneji po Južni Srbiji. V Bitolju se je oglašil k besedi tudi g. dr. Korošec, ki je po poročilu beogradske »Politike« dejal: »Mi smo en narod. Vsi smo za to lepo državo. Mi hočemo našo Jugoslavijo in tisto, kar imamo. Tujega ne zahtevamo. Mi ne maramo biti ne na levni, ne na desni, temveč v sredi, nevtralni.«

Na konferenci JRZ v Skoplju pa je dr. Korošec med drugim dejal po poročilu »Vremena«: »Ko so te dni zvedeli, da pojdem v Skopje, so me mnogi vpraševali, čemu hodim dolj namesto v svojo Ljubljano. Mislim, da vsi ti ki so me tako vpraševali, niso bili posebno dalekovidni. Če smo morali kdaj potem moramo danes pokazati vsemu svetu, da smo eno. Rečem vam: Ako bi bile vaše planine in ravnine v nevarnosti, kog Bog ne da, potem bi vsi rojaki iz mojih krajev dejali: Dolj so v nevarnosti pojdemo fim na pomoč! Prepričan sem, da bi isto storili tudi vi, če bi bile v nevarnosti naše planine in ravnine. Prišel pa sem med vas da tudi pokazemo vsem da smo mi vsi iz iste stranke edini, pa naj smo potem iz Ljubljane Beograda Niša ali Skoplja. Mi moramo dokazati da smo složni in da naša stranka obstoji tako v Sloveniji kakor v Južni Srbiji in v vsaki banovini. Kakor je domovina ena, tako je ena tudi naša stranka. To moramo vsem dokazati. Če me bo kdo vprašal, čemu sem prišel med vas, potem mu povem, da sem prišel zaradi te.«

Iz Delavske zbornice v Ljubljani

Ko so bili pred meseci imenovani novi člani ljubljanske Delavske zbornice, so bili v njo vzeti tudi nekateri zastopniki nepolitične strokovne organizacije grafičnih delavcev. Ti zastopniki štirje po številu so sedaj pismeno sporočili predsedstvu zbornice, da odlagajo svoje mandate. V skupnem dopisu utemeljujejo svoj odstop s tem, da jih je večina sistematično odpravila od vsakega sodelovanja. Zato njihovo nadaljnje sodelovanje v zbornici ne bi imelo nikakega smisla ne glede na to, da smatrajo tako stanje za nezdržljivo z usledom in častjo grafične organizacije ki so jo zastopali. Med drugim navajajo za primer da njihovih predstavnikov klub ponovnim dovozem in obliubam ni bil povabljen k nobeni seji centralnega tainišča delavskih zbornic čeprav so bile že tri take seje odkar so bili imenovani novi člani ljubljanske zbornice.

Obsodba za kleveto

Pred beogradskim okrožnim sodiščem je bila v torek razprava o tožbi bivšega poslanca in člana glavnega odbora JNS dr. Srpka Vukanovića proti bivšemu poslancu Momčilu Jankoviću, intimnemu prijatelju dr. Milana Stojadinovića. Obtožnica očita Jankoviću, da je na seji beogradskega mestnega sveta 3. aprila 1936 v svojem govoru hudo klevetal dr. Srpka Vukanovića. Rekel je o njem med drugim, da je bil »član tiste družbe ki je v svojih delih osramotila ves naš narod ter ga še posebej ponižala z nedostojnim, nezobraznim in nedemokratskim postopanjem v narodni skupščini. Dr. Vukanović je kot občinski zdravnik opravil te nečedne posle v narodni skupščini in sramotil beogradske občino pri kateri je bil uslužben. Krona vsega tega pa je bil atentat na predsednika vlade dr. Stojadinovića, pri katerem je bil aretiran dr. Vukanović kot član družbe ki je pripravljala atentat. Mislim sem, da bi prešli molče preko odustitve tako nedostojnega človeka iz občinske službe kakor je dr. Vukanović. Ker pa se je pokazalo za potrebno, da opozorimo javnost na njegovo moralno nedostojnost, sem s tem to storil in zahtevam, da se odpusti iz občinske službe.«

Zaslišanih je bila cela vrsta prič, med njimi bivši beogradski župan Vlada Ilčić, ki je izpovedal, da se inkrimiranega govora več ne spominja. Potrdil pa je da je bil govor Momčila Jankovića stenografičan.

Sodišče je po zaslišanju prič spoznalo Momčila Jankovića za kriveca ter ga obsodilo na dva meseca strogega zapore in 3000 globe. Obsojenec se je proti obsodbi pritožil.

Izgube na Poljskem

Francoski listi objavljajo podatke o katerih zatrjujejo, da so posneti po nemški zaupni statistiki o izgubah nemške vojske na Poljskem. Po tej statistiki znašajo baje nemške izgube v času od 1. do 28. septembra 91.200 mrtvih, 63.400 težje in 84.900 lažje ranjenih, 43.000 pa obolelih. Vsega

NAJNOVEJŠE VESTI na

iz vseh krajev sveta primaša tudi ceneni ORION-super. Prodaja tudi na obroke.

RADIO R. z. o. z., Ljubljana, Miklošičeva cesta 6
 RADIOVAL, Ljubljana, Dalmatinova ul. 13
 ANTON BREMEC, Celje, Miklošičeva ul. 2
 L. LUŠICKY, Maribor, Koroška cesta 11

vern Evropi sta odpadla, morda v nenadomestljivo škodo za vso Evropo. Zaradi popolnosti naj še navedem govorice o dozdavnih ruskih zahtevah glede Klajpede (Memela). Često so bile baltiske pokrajine prizorišče borb med vzhodom in zapadom, toda preostaja nam sedaj samo ugotovitev, da stoje potomci nekdanjega nemškega višteskega reda ob strani, medtem ko Rusija s tisoči oklopnih vozov in najtežjih bombnikov uveljavlja na novo oživljeno politiko Ivana Groznega in Petra Velikega.

Iz zagrebške odvetniške zbornice

Beograd, 11. okt. p. »Službene novice« primašjo objavo odvetniške zbornice v Zagrebu, po kateri se črtajo iz vrst odvetnikov dr. Vladimir Maček, dr. Ivo Andrej in dr. Srdjan Budisavljević, ki so postali ministri, ter dr. Ivo Šubišić, ki je postal ban.

Zagreško mestno posojilo

Zagreb, 11. oktobra. o. Na gremjalni seji načelnikov magistratnih oddelkov so razpravljali o posojilu, ki ga je nameravalo mesto Zagreb najeti pri Suzorju v višini 30 milijonov dinarjev, za kar pa finančno ministarstvo doslej ni hotelo dati odobritve. Ker je sedaj za to odobritev meročina banska oblast, bo zagrebška mestna občina zaprosila zanjo pri banu, ki jo bo brez dvoma izdal. Obenem so bile določene spremembe glede uporabe tega posojila, ki bo porabljeno samo na področju mesta Zagreba.

Zastopniki NSZ v Beogradu

Beograd, 11. okt. p. Minister za socialno politiko dr. Budisavljević je sprejel danes zastopnike Narodne strokovne zveze iz Ljubljane.

Iz državne službe

Beograd, 11. okt. p. Napredoval je za zdravstvenega svetnika v 4/2 pri sreskem načelnstvu v Murski Soboti dr. Albin Gregorac, za tajnika 6. pol. skupine pri zavodu za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu pa dr. Marij Klobučar.

Usoden potres

Beograd, 11. okt. AA. Poročilo potresomerskega zavoda na Tašmajdanu: Včeraj 10. oktobra ob 19:44:36 so aparati zabeležili začetek katastrofalnega potresa v daljavi 8.900 km, jugovzhodno od Beograda. Največje tresenje tal je bilo ob 21. uri 24 minut. Konec tresenja je bilo ob 21. uri.

Umrla je najina ljubljena mamica

Francka Urbančič

trgovka

Pogreb blage pokojnice bo danes ob 5. uri poldnevne na mestno pokopališče v Ptuju.

LJUBLJANA—PTUJ, 12. oktobra 1939.

Zalujoča: BORIS in NADA

Ruska vojska zaseda Vilno

Vkorakanje ruske vojske v Vilno, ki ga je Rusija med tem odstopila Litvi

Berlin se je privadil vojni

Spremenjena zunanja slika — Nedostajanje svetlobe — Šele začetek... — Kar imaš, to imaš — Tihe tragedije

Kakor smo nedavno poročali že v nekem drugem članku, so se začeli Berlinčani privajati novemu položaju. Zunanja podoba tega velenja se je v prvih tednih vojne spremenila bistveno le v dveh točkah. Promet se je skrčil na minimum. Izmed kakšnih starih tucatov avtobusnih prog jih obratuje komaj en tucat. Takšni komaj zadostujejo za potnike na postajah. Zasebni vozovi ne vozijo več. Tovorni avtomobili, ki smejo še obratovati, stori kar morejo, da bi zmogli ogromno prevozno službo, ki jo potrebuje nemška prestolnica za svoje vsakdanje življenje. Ker se je promet tako skrčil, tudi urejanje prometa nima nobenega smisla.

Barvne luči na prometnih cestah ne gorijo skoraj nikjer več, vožnje skoraj nikjer več ni treba zadrževati. Druga zunanja sprememba, ki postane takoj pozoren nanjo, je skoraj popolna tema v nočeh. Če so predpise o zatemnitvi tu in tam omilili, si ne smemo misliti, da so dovolili kakšna razsvetljena okna ali prejšnje razsvetljavo na cestah. Le na nekaterih glavnih prometnih točkah gori nekoliko svetilk, ki jih svetloba v mesečnih nočeh sploh ne prihaja v poštev. Za temnimi okni pa gre življenje v poslovnih in gostinskih lokalih, v pisarnah in stanovanjih naprej. Paradokso je, da zatemnitev človeku ni toliko nadležna ponoči, ko ničesar zanj ne išče, kolikor podnevi. Podnevi sobe ne dobe prave svetlobe, kajti iz udobnosti puste zakrite tudi podnevi zgornje dele oken.

Zanimivo je, da vojaštva na ulici ne vidiš toliko, kolikor bi ga v tem času v mestu pričakoval. Kar je vojaških uniform, izginejo med civilisti skoraj popolnoma.

Na znotraj se je prebivalstvo nekaj pomirilo. Strah, ki ga je čutilo v zvezi z morebitnimi zračnimi napadi v prvih tednih, je po zasedbi Poljske bolj ali manj izginit. Zmaga pa Berlin ne proslavlja z bučnimi prireditvami. Vsak se zaveda, da je to komaj začetek in da najtežje šele pride. Naval na trgovine z živili, pohištvo, blagom, krznom, klavirji i. t. d. iz prvih dni se je polegel. Ljudje so kupovali tedaj pred vsem iz pomisleka, na utegne denar izgubiti vrednost, predmeti pa jo ohranijo, po starem načelu »Kar imaš, imaš«. Sedaj je bodisi ljudem zmanjkalo denarja, bodisi trgovinam blaga, kar se tiče živil, pa so itak malodane vsa racionalna. Samo sadje, zelenjavo, perutnino, kocke za juho in krompir bi si lahko brez karte kupoval — če bi bilo teh živil sploh

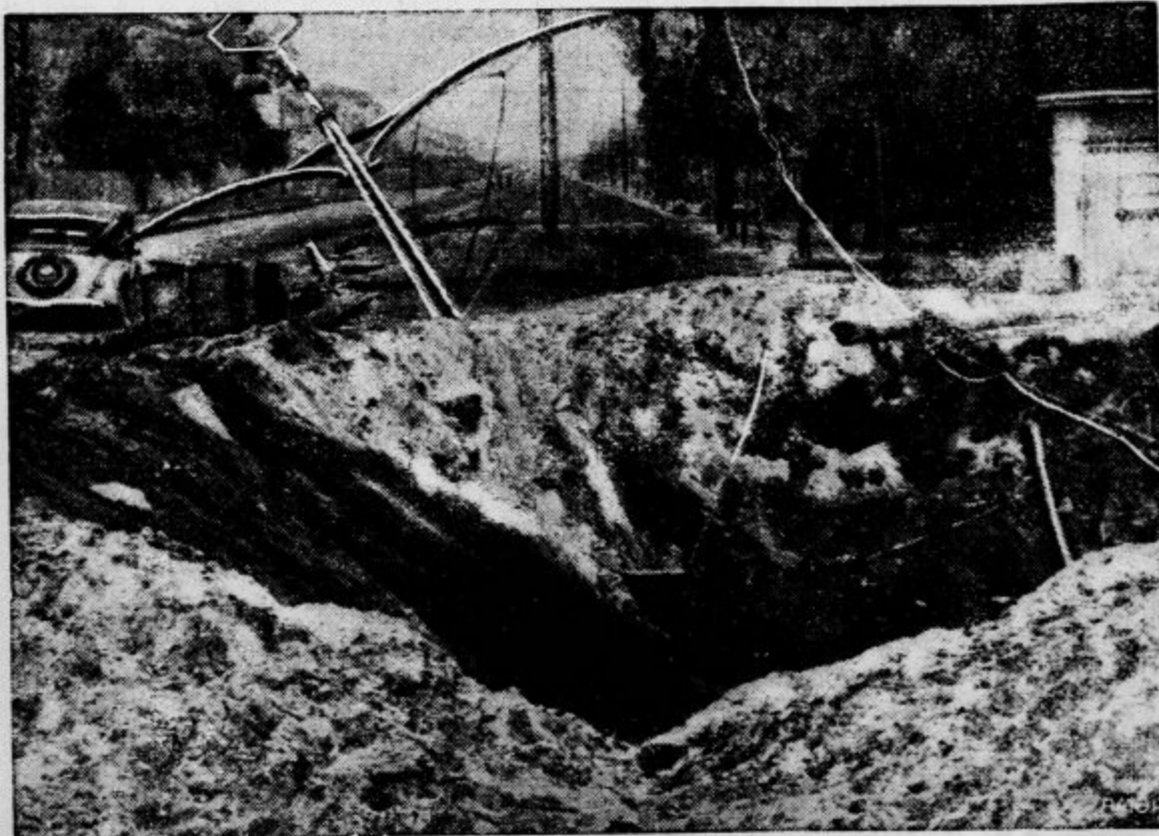
Dež po desetih letih

V pokrajini Antofagasti v Čileju je po desetletni suši prvič deževalo. Ta dež je vplival na prebivalstvo kakor čudež.

Ljudje so drli iz hiš in pričeli od veselja plesati. Otroci, ki še nikoli niso doživeli dežja, so strmeli spočetka kakor zamaknjeni v oblake, v katerih so se vžigali bliski, ki jih je spremljal grom. Ob vsakem gromu so se vedli potem kakor nori in so se tresli po vsem telesu.

Čilenska pokrajina Antofagasta, ki ima do 3000 m visoke gorske mase, je bogata z naravnimi zakladi, obenem pa tudi deželja, ki ima na svetu najmanj padavin. Zadnji dež so imeli v juliju 1929 in od tedaj ni padla tu ni kapljica dežja.

Učinek bombe

Razdejanje, ki ga je povzročil en sam topniški izstreljek v varšavskem predmestju Solik

Nemški letalec na francoskih tleh

Neugodno vreme zadnjih dni preprečuje na zapadni fronti večje podvige zračnega orožja. Francoski letalci se spravljajo le redko na daljše polete. Nemški letalci so v tem oziru manj previdni.

Iz Pariza poročajo, da je eden med njimi, zelo mlad mož s podčastniškim činom, v gostih oblakih izgubil orientacijo in je z vsem mirom pristal sredi francoskih črt. Pristal je tako mirno in zaupljivo, da so francoski vojak, ki so takoj pritekli, mislili da imajo pred seboj dezerterja. Šele po njegovem presenečenju, ko je zagledal francoske vojake, je bilo opaziti, da je mislil, da je pristal na nemških tleh.

Nepopularna Viktorija

Vse, kar se dogodi v Franciji, spravijo tam v popevko. Šanson bojevnikov iz let 1914—1918. je bila »Madelone«, ki so jo zapeli najprvo na deskah nekega pariškega kabareta in ki je po vojni postala najbolj priljubljena koračnica francoske vojske. Te dni si je izmislil neki pariški kavarniški kompozist nov šlager, ki mu je dal ime »Viktorija«.

Ta Viktorija naj bi bila hči slavite Madelone, marketendarice iz svetovne vojne, in njenega korporala. Sam Maurice Chevalier, najbolje plačani francoski pevec popevk, je izjavil, da hoče to Viktorijo krstiti. Toda zgodilo se je nekaj nepričakovanega. V listih se je oglasila viharna kritika. Viktorija ni po okusu današnje francoske publike, ki smatra sedanje čase za preveč resne, da bi mu jih krojili s kabaretnih desk. In tako je Viktorija za sedaj padla v vodo...

Kje je Blomberg?

Bruseljski list »20ieme Siècle« zastavlja vprašanje, kje je prejšnji nemški vojni minister Blomberg. Čudno je, da ni o njem nič slišati.

V Belgiji so vsi prepričani, da ga ni več med živimi. Baje so ga odstranili konservativni častniki pruske junkerske kaste, ki so se bali da bi prišel stari vojak spet do moči in da bi se jim maščeval. Kakor znano, so baš častniki iz teh krogov prisilili Blomberga, da je odstopil kot vojni minister, ko se je poročil z neko stenotipistko.

Preden se dvignejo v zrak

Angleški vojaški letalci na poti k svojim letalom, s katerimi bodo poleteli nad sovražno ozemlje

Bitka v zraku nad Siegfriedovo črto

Kaj pripoveduje očitavec, ki se je spustil s padalom na zemljo

Eden izmed strelcev, ki je sodeloval v nedavni zračni bitki nad Siegfriedovo linijo ter je bil primoran spustiti se s padalom na zemljo, opisuje, kako se je to zgodilo in pravi:

Več angleških letal se je dvignilo v zrak z namenom, da rekonoscirajo položaje na Siegfriedovi črti. Nenadoma se je pojavilo nad angleškimi letali 18 nemških aeroplanov tipa Messerschmidt. Razvil se je niz dvobojev v zraku. Pri obstreljevanju so se Nemci posluževali tudi vžigalnih nabojev.

Takšen naboj je zadel tudi mene. Vnela se mi je obleka in v trenutku sem bil ves v ognju. Ob času, ko se je zdelo, da že začnem izgubljati zavest, se je zgodilo nekaj nepričakovanega. Sovražno nemško letalo je začelo obstreljevati naš aeroplan. Tedaj sem zbral vse moči in začel streljati nazaj. Toda bilo je že prepozno. Naše

letalo je bilo tako poškodovano, da ga nisimo mogli več rešiti. S padalom sem se spustil proti zemlji. Pristal sem mirno in brez večje škode ter sem oblezel v medzemlju. Približala se mi je nemška patrolja, da bi me ujela, toda v tem jo je prehitel francoski reševalni oddelek, ki me je pobral ter me odnesel v zaledje, odkoder so me poslali v bolnišnico.

Obleke iz aluminija

Da je mogoče iz stekla izdelati tkanine, ki so uporabne za izdelavo oblek in nogavic, je bilo še pred kratkim novost. Sedaj ni več. Avstralski strokovnjaki pa izdelujejo sedaj iz plutovine blago, ki se odlikuje s svojo lahkoto, nepremočljivostjo in trdnostjo. Njih ameriški tovaršari se ponosaajo zopet z drugim izumom: ugotovili so, da se da iz aluminija izdelovati tkivo, ki je nad vse mehko in prilagodljivo, kakor svila. Z aluminijastimi nitmi se dajo doseči najbolj svojevrstni barvni učinki. V kratkem bodo imeli na ameriškem trgu obleke, čevlje, klobuke in ročne torbice iz aluminija.

Razkosano žensko truplo

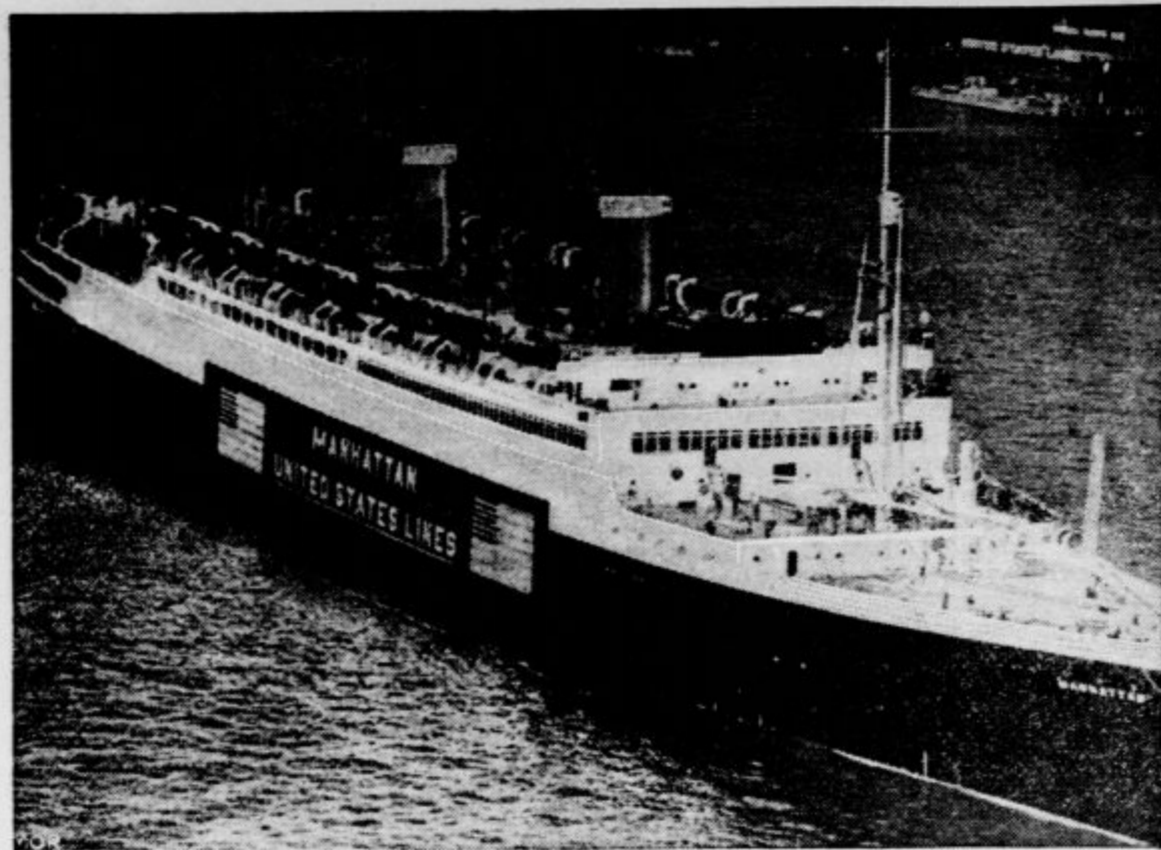
Berlinska kriminalna policija raziskuje grozoten zločin. Na zemljišču, kjer je goščeval nedavno cirkus Busch, so mimoidoči odkrili zgornji del ženskega trupla, ki je bilo zavito v časniški papir in platno. Grozotni zavoj je bil povezan z žico, roke, noge, glava, prsa in deli spodnjega telesa so manjkali.

Cez nekoliko ur so dobili nadaljnje dele trupla ob vhodih v stanovanja v bližini prvega najdišča. Po dosedanjih izsledkih se je moral zločin izvršiti nekje v bližini, morilec je v stanovanju razkosal truplo in ga raznesel po kosih. Kdo je umorjenka, doslej niso mogli dognati, prav tako manjka tudi sled za morilcem.

Freskavi plini ubili 37 rudarjev

V Saint Etienneu se je v ondotnem premogovniku primerila huda nesreča, pri kateri so freskavi plini ubili 37 rudarjev. Ministrstvo je takoj sestavilo posebno komisijo, ki bo preiskala vzrok nesreče.

Ameriška previdnost na morju

Vse ladje Zedinjenih držav so opremljene s povečanimi napismi, ki naj omogočijo tujim podmornicam točno orientacijo, da gre za ameriške parbrode

Sadje za zimo

Hranimo ga v suhih zračnih prostorih

Če hočemo shraniti sadje za zimsko zalogo, ga moramo najprvo pregledati, da-li ni zavoljo padca, sunkov ali pritiska kaj trpejo. Vsako poškodovano sadje namreč kmalu segnje in okuži s tem tudi zdravo sadje. Če pri pospravljanju sadne letine moramo biti toje previdni in sadja ne smemo premetavati. Peclji ostanejo na sadežih, skrajšamo jih samo s škarjami. Priporočljivo je, da konce skrajšanih pecljev premažemo z voskom.

Sadje, ki ga hočemo prezimiti, moramo pobrati kratko pred popolno dozoritvijo. Prezrelo sadje se ne drži dolgo. Preden ga spravimo v prezimovališče, ga malo osušimo na zraku. Fino sadje, posebno špa-

lirno, zavijemo posamič v papir. V zračnih prostorih samo za sadje se to bolje ohrani nego v kletah, kjer se ga prime rad duh po plesni.

Zalogo moramo pozimi vedno znova pregledovati, da odstranimo obolelo sadje, ki bi okužilo tudi zdravo. Jabolka in hruške polagamo s peclji navzgor. V mlah zimskih dneh šrambo lahko zmerno prezračimo. Grozde, ki jih hočemo ohraniti dalj časa, obesimo posamez v zračen prostor. Dolgo se pa ne držijo. Končno je treba paziti na to, da damo v šrambo le zimske vrste sadja, kajti zgodnje in srednje zgodnje vrste pričnejo kmalu gniti in nam pokvarijo vsako veselje.

Maščevalna ženska nevarnejša od bombe...

Kadar se ljubezen spremeni v sovraštvo

»Maščevalna ženska je nevarnejša od bombe,« je dejal neki londonski sodnik, ki se je moral te dni baviti s svojevrstno težbo.

Neka štiridesetletna vdova po imenu Milly Blaes je porabila vse svoje prihranke, da bi škodovala mlajšemu moškemu, ki je prekinil zveze z njo. Čeprav ji je baje obljubil zakon. Najprvo je stopila v stik z nekim odpuščenim kaznjencem, ki ga je za znatno vsoto pridobila za sozarotnika. Kaznjenc je nekoč ponoči napadel moža, ki ji je bil postal nezvest. Žrtev so morali z raznimi poškodbami prepeljati v bolnišnico.

Vdova je kaznjenca nato pregovorila, da je izvršil vlom v trgovino njenega bivšega prijatelja, o kateri je vedela, da ni zavarovana za takšne primere. Vdovin pajdaš

je trgovino opleni do dna, kar je njene lastnika spravilo na rob propada. Ko je dala maščevalna ženska zastupati tudi njegovega najljubšega psa, je sklenila, da spravi njega samega na oni svet. Tu pa kaznjenc ni hotel več sodelovati, čeprav mu je ponudila visoko vsoto. Stopil je rajši na policijo in jo ovadil.

Dejanje češkega letalca

Švicarski listi beležijo smrt nekega češkega letalca, ki bi bil moral Gestapo pokazati mesto, kjer je bila skrita mina v nekem češkem aeroplanu. Letalec je po vedel Nemce s seboj, prišedši na mesto, pa je vžgal mino, da je eksplodirala in raztrgala njega, pa tudi 60 nemških spremljevalcev.

Slika z varšavskega trga

Kupi orožja na trgih in ulicah, koder so še nedavno divjali hudi boji

Izvor »mirovne ofenzive«

Fraza »mirovna ofenziva« je nemškega izvora. Baje jo je prvi napisal neki nemški novinar dne 16. decembra 1916, ko je skušala Nemčija v zvezi z Avstro-Ogrsko omesti vladil Anglije in Francije ter ju pridobiti za svoj mirovni načrt. Anglija in Francija sta takratni poskus odklonili.

Kozmetika in utrjevalna dela

Grški listi pišejo, da je Grčija v zadnjem času zgradila okoli 3000 utrdb na svojih državnih mejah. V ta namen so izkopali 450 tisoč kubičnih m zemlje, porabili sto tisoč ton cementa in 350.000 ton jekla. Ker so ta gradbena dela zahtevala mnogo denarja, je vlada zvišala davke za parfume in kozmetične predmete za 10 odstotkov. Obdavčeni pa so tudi razni drugi predmeti, n. pr. fotografski aparati.

Poletni čas do sredine novembra

Anglija in Francija sta podaljšali letos poletni čas dopolnoči med 18. in 19. novembrom.

Nemci se učijo ruščine

Ravnateljstvo nemške delavske fronte je uvedlo tečaj ruskega jezika za svoje člane. Zanimanje za ruščino je v Nemčiji baje veliko.

Nesreča v belgijskem premogovniku

V belgijskem rudniku v Liburgu-Meuse je te dni nastal kratek stik, ki je povzročil velik požar. Doslej je v oblasti ognja pod zemljo nad tisoč rudarjev, ki ne morejo iz premogovnika.

ANEKDOTA

Pesnik Hartleben je bival v mladih letih pri zelo radovedni gospodinj. Nekega dne, ko je baš delal, je stopila v njegovo sobo in mu pogledala čez ramo.

»Povejte mi, gospod pesnik,« je dejala navna ženska, »zakaj imate vedno to merilo na svoji mizi?«

»Tega ne boste razumeli, dobra žena,« je odgovoril Hartleben. »To je merilo, ki ga polagam nase, kadar se primerjam z drugimi pesniki. Sedaj pa pojdite in me pustite delati.«

VSAK DAN ENA

»Vprašaj nu debeluharja, ako ti da dinar, če mu zavežeš čevlje!«

»Saj traki na njih sploh niso razvozljanile!«

»Seveda niso, ampak on tega ne vidi...«

(»Tidens Tegne«)

Sest zlatih angelov

Roman 60

Obmolnil je, kajti Ryder je bil v tem že skočil s postelje in stekel pod prho. V tem, ko se je brisal, je z dozdevno nejevoljo vprašal komornega slugo: »Kaj vam hodi na misel, da me budite zaradi gospodične Durante?«

Martin ga je radovedno pogledal. »Prosimo za zamero, če sem pogrešil.« Ryder se je zasmejal. »Ne, ne, povsem prav ste storili, je dejal, »pokojni stric jo je določil zame.«

»Vedel sem, gospod — razen nje ne bi bil spustil do vas niti predsednika Združenih držav.«

Tudi Gains se je bil pokazal izredno tenkočutnega in povedel Elizoo Durante v mali francoski salon za dame. V svojem slanniku in preprosti platneni obleki je bila videti prav za pravo zelo nekakna, ko je pa ob Ryderjevem vstopu dvignila glavo in so ji žarki popoldanskega solnca oblipli plave lase, se mu je zazdelo skoraj nezemeljsko bitje, prikazen z drugega, boljšega sveta.

V silni zadregi je živčno stiskala torbico, ki jo je imela v roki.

»Stric Ravenna mi je povedal — je pričela, ko jo je Charles pozdravil, nato pa zardela do las in mahoma spet obmolnila.

Nasmehnil se ji je, da bi jo ohrabil. »Nu, torej — kaj vam je povedal dobričina?«

»Da je ves nesrečen, ker nima denarja, ki ga potrebujete.«

»O tem mu pač ni bilo treba govoriti, je rekel Charles in mračno nagrbnil čelo.

»Saj je zaupal samo meni — ali se hudujete zaradi tega?«

»Kako bi se mogel hudovati na človeka, kakršen je on.«

»Kaj ne — ko je tako dober?« je vzkliknila kakor odrešena. »Saj sem presrečna, da se mi je razodel, kajti drugače ne bi bila —«

Spet je obmolnila. »Kaj ne bi bili?«

»Ne bi vam bila mogla prinesiti denarja, je dejala ter mu pomolila torbico. »Náte ga!«

»Pet tisoč dolarjev?« je vprašal.

»Da, kakopak, je živahno vzkliknila in odprla torbico, »tu, glejte — petdeset stotakov — vzemite jih!«

»Odkod imate ta denar?« je vprašal ves zmeden, ker je poznal njeno ubožstvo.

»Priskrbela sem si ga na pošten način.«

»O tem ne dvomim — a kako?«

»To je vendar povsem nevažno — glavno je denar, ki ga potrebujete, in ta je tu, je odvrnila.

»Zdaj pa ostanite zdravi — mudi se mi domov.« Ujel je roko, ki mu jo je podala, in jo pogledal.

»A, razumem, je rekel. »Tukajle ste imeli ondan prstan z briljanti, na levi pa prstan z rubini —«

»Ta nista s stvarjo v nobeni zvezi, mu je hitro segla v besedo.

»In doma ste gotovo še hranili skrinjico z materinimi dragulji ali babičinimi zlatimi naprsnimi iglami —«

»Oh — tiste staromodne šare tako ne bi bila mogla nositi, se je izdala.

»Klavrja si niste kupili, čeprav ga nujno potrebujete za svoje pevске vaje, ker so vam bile te reči svete kot rodbinska dediščina, je nadaljeval, »zdaj ste jih pa zastavili?! Vzemite denar in jih pri tej priliki odkupite.«

»Ali — saj nisem ničesar zastavila!«

»Torej ste jih prodali?« je zavpil. »Komu?«

»Mislila sem —«

»Dajte mi kupčev naslov!«

»Da mu greste vrniti denar? Niti na misel mi ne hodi!«

»Prav, kakor želite — saj so še druga pota, je odločno dejal. »Potem nesite denar neutegoma v banko.«

»Res ga ne marate vzeti od mene?« je vprašala in bolestno pogledala.

»Saj ga vendar ne potrebujem — avtomobil sem si hotel kupiti — in to menda lahko počaka, ali ne?«

»Res je bilo samo to?«

»Seveda.«

»Striček Ravenna je pa dejal, da je zelo, zelo

nujno — in zdaj mi ne dovolite, da bi vam pomagala!«

Zahtela je in se zgrabila za oči.

»Prosimo, pomirite se, jo je prosil.

Vsa ta reč mu je bila zelo mučna in iskal je ugovora, ki bi jo prepričal, ne da bi jo razžalil. Nazadnje se mu je zazdelo, da ga je našel.

»Tudi ko bi bil v resnični zadregi, je nujno dejal, »bi morali vendarle razumeti, da od ženske ne morem sprjeti pomoči.«

»In da sem vaša žena — ali bi jo tedaj sprejeli?« je vprašala.

»To bi bilo nekaj povse drugega!«

»Zame ne — rajši, kot vas imam danes, vas ne bi mogla imeti, niti da sem vaša žena.«

To je bila — tudi za Američanko — precej odkrita beseda. — Ganjeno jo je gledal — kaj mu je bilo storiti?

Vstala je in odprla torbico.

»Smem?« je boječe vprašala.

Prikimal je, in Eliza je položila debele šop bankovcev na mizo.

»Hvala vam, velika hvala!« je vzkliknila vsa srečna. »A zdaj se moram podvzati — do svadenja, Charles!«

Brez besede jo je spremlil do dvigala — zvedavi, otroškojasni pogled, s katerim ga je nazadnje ošinila, mu še dolgo ni dal miru.

— — —

Ko se je Ryder pripeljal pred penzijo, kjer je stanovala Leslie Carton, je bilo solnce že precej nizko nad obzorjem.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—, Dopisil in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Val ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Službo dobi
Deklica dobro razvita, zdrava, do 18 let, dobi takoj službo gospodinjstvu. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Dobra služba«. 27699-1

Zaslужek
Vsako prepisovanje za stroj prevzeman na dom. Naslov pustiti v ogl. odd. Jutra. 27682-3

Prodaj
Trgovsko firmo družbo z o. z., registrirano v Ljubljani, z obširnimi delokrogom, prodamo najbolj šemu ponudnik. Ponudbe pod šifro »Brez aktiv in pasive na ogl. odd. Jutra. 26705-6

Kuharico
perfektno, čisto, pošteno, samostojno, sprejemem takoj k dvema osebam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Samostojna kuharica«. 27697-1

Pouk
Strojepisni pouk. Večerni tečaj, oddelki od pol 7. do 8. in od pol 8. do 9. ure. Pouk tudi po diktatu. Vpisovanje dnevo, pričetek 14. oktobra. Christofor učni zavod, Domobranska cesta 15. Največja strojepisnica! 27617-4

Parkete, deske
in bukova drva ugodno prodaja Ivan ŠISKA, tovarna parketov, Metelkova 4, telefon 22-44. 249-6

Industrijsko podjetje
išče zakonski par za hišnika. Ponudbe na oglasni odd. Jutra pod šifro »Hišnik 77«. 27709-1

Francoščino
in nemščino poučuje doktor filozofije privatnik in dijak vseh razredov. Uspeh siguran, honorar zmern. Lahko tudi v manjših skupinah. Po potrebi gre tudi na dom. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 27653-4

Stroji
Pisalni stroj majhen (kovček) in Fiat avto (Topolino) zelo poceni naprodaj. Aero, Kolo-dvorska 18. 27708-29

Elektromonterja
sprejemem. Služba stalna. — Bogataj, Ljubljana, Kongresni trg. 27685-1

Akademičarka
inštrira vse predmete do 4. gimnazije za honorar ali vso oskrbo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Uspeh 66«. 27672-4

INSERIRAJ V „JUTRU“!

Natakarico
pridno, pošteno, mlajšo, za nekaj akcije, išče. Po- nudbe po možnosti s sliko na restavracijo Balkan, — Kranjska gora. 27675-1

Francoščino
in nemščino poučuje dijak, dijakinje vseh šol in privatiste strokovno dipl. učiteljica. Groharjeva cesta 2, vhod s Tr- žiške ceste št. 1. — Prvo nadstropje, vrata št. 3. 27679-4

Pohištvo
Malo rabljene trgovske opreme jedilnice, spalnice, nove šperane spalnice in razno drugo pohištvo po zelo ugodni ceni naprodaj. Ogleda se pri tv. Ivan Mathian, Ljubljana, Tyr- seva 12, dvorišče. 17-11-12

Gospodična
mlada, muzikalna, ki igra nekoliko violino ali kakšen drug instrument, dobi me- sto proti dobri plači v boljšem danskem orkestru. Prednost imajo z dobrim glasom za petje. Ponudbe s fotografijo na: Kapelnik Relić, Park hotel, Nis. 27680-1

Dragocenost
Vsakovrstno zlato drage kamne, srebro, vsakovrstne antikvitete kupuje po najvišji ceni

Posest
Stavbena parcela na lepi legi v okolici Ma- ribora zelo ugodno napro- daj. Ponudbe na podružni- co Jutra Maribor pod šifro »Ugodna prilika«. 27703-20

Službu išče
Mlad sofer, peščen, brezpoeščen, z lepo pisavo, dober raču- nar, ki bi rad delal, išče službo kot sofer, sluga, skladiščnik ali slučno. Po- nudbe na podružnico Jutra Maribor pod »Zanesljivo«. 27665-2

A. Božič
Ljubljana, Frančiškanska 3. 310-36

Hišo v Ljubljani
kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »400.000«. 27684-20

Vsako delo
v pisarni sprejme absolutnega abitu- rijskega tečaja. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vesta in natančna«. 27673-2

Vsakovrstno zlato cupuje po najvišjih cenah
ČERNE - juvelir, Ljubljana — Wolfova

Večje število parcel
kompleksov, parcel goz- dov, trgovskih in stano- vanskih hiš in vi v tina naprodaj gradbeno stro- kov izobražen posredo- valce

Gospodična
srednjih let, dobra gospo- dinja, išče mesto blaginje- ničke ali gospodinje. Po- nudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zmožna in vestna 46«. 27659-2

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

KUNAVER LUDVIG
Cesta 29. oktobra 6 Te- lefon 37-33. Pooblaščen graditelj in sodni cenitelj za nasvete brezplačno na razpolago 123-36

Gospodična
srednjih let, dobra gospo- dinja, išče mesto blaginje- ničke ali gospodinje. Po- nudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zmožna in vestna 46«. 27659-2

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

Višji uradnik
stalen, išče lepo in strogo separirano sobo v centru mesta za takoj ali od 1. novembra. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stalen 77«. 27674-23a

Stanovanje

Hišo
tri sobe, pritlikline, vrt, 5 minut od tramvaja oddam 1. novembra mirni stranki. Naslov v vseh poslovalni- cah Jutra. 27398-21

Naše gledališče

DRAMA
Začetek ob 20. uri
Četrtek, 12.: Kozarec vode. Red Četrtek. Petek, 13. ob 15.: Velika skušnjava. Dija- ška predstava. Globoko žiznane cene. Sobota, 14.: Hudicev učenec. Znižane ce- ne od 20 din navzdol.

Dvosob. stanovanje
s kabinetom, kopalnico in vsemi pritliklinami, krasna solnčna lega, oddam v vili 1. novembra. Alžbetova ul. št. 28. 27696-21

DRAMA
Začetek ob 20. uri
Četrtek, 12.: zaprtlo.
Petek, 13.: zaprtlo (generalka).
Sobota, 14.: Zongler naše ljube gospe. Pre- miera. Premierski abonma.

Enosob. stanovanje
lepo, oddam s pritliklinami takoj ali pozneje. Klunova 8, Kodeljevo. 27686-21

OPERA
Začetek ob 20. uri
Četrtek, 12.: zaprtlo.
Petek, 13.: zaprtlo (generalka).
Sobota, 14.: Zongler naše ljube gospe. Pre- miera. Premierski abonma.

Enosob. stanovanje
evrent s kopalnico ižeta 2 osebi z novim pohištvom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Točen plačnik«. 27678-21a

OPERA
Začetek ob 20. uri
Četrtek, 12.: zaprtlo.
Petek, 13.: zaprtlo (generalka).
Sobota, 14.: Zongler naše ljube gospe. Pre- miera. Premierski abonma.

Stanovanje
dvosobno ali trisobno, kom- forno, iše štiričlansko družino za 1. november v centru ali začetku Bežig- grada. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Reden plačnik«. 27683-21a

OPERA
Začetek ob 20. uri
Četrtek, 12.: zaprtlo.
Petek, 13.: zaprtlo (generalka).
Sobota, 14.: Zongler naše ljube gospe. Pre- miera. Premierski abonma.

Sobo odda
opremljeno, v centru, od- dam. Poizve se v vseh po- slovalnicah Jutra. 27689-23

Razno
Sveže najfinejše norveško ribje olje iz lekarne dr. G. PICCOLIJA v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam

Opremljeno sobo
zračno, lepo, oddam dva- ma dijakoma. — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 27693-23

Kupujemo
posušeno cvetje- arnike, korenine preobjede bezgov cvetje, naidrianove korenine in sviševce (enclanove) korenine. Ponudbe naj se poš- ljejo na APEF, Via Octant, 15 — Udine

Dve sobi
opremljeni, v centru, od- dam. Poizve se v vseh po- slovalnicah Jutra. 27689-23

Kupujemo
posušeno cvetje- arnike, korenine preobjede bezgov cvetje, naidrianove korenine in sviševce (enclanove) korenine. Ponudbe naj se poš- ljejo na APEF, Via Octant, 15 — Udine

Opremljeno sobo
z vso oskrbo oddam naj- rajše dijaku. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 27610-23

Kupujemo
posušeno cvetje- arnike, korenine preobjede bezgov cvetje, naidrianove korenine in sviševce (enclanove) korenine. Ponudbe naj se poš- ljejo na APEF, Via Octant, 15 — Udine

Opremljeno sobo
s posebnim vvhodom v cen- tru ali bližini iše mlajši- boljši gospod za takoj ali 1. novembra. Ponudbe poš- lati na ogl. odd. Jutra pod »Čista soba«. 27710-23a

Kupujemo
posušeno cvetje- arnike, korenine preobjede bezgov cvetje, naidrianove korenine in sviševce (enclanove) korenine. Ponudbe naj se poš- ljejo na APEF, Via Octant, 15 — Udine

Opremljeno sobo
s prostim vvhodom, cena do 150 din, ižem za takoj ali za 1. november. Ponud- be na ogl. odd. Jutra pod »Sredina mestaa«. 27706-23a

Kupujemo
posušeno cvetje- arnike, korenine preobjede bezgov cvetje, naidrianove korenine in sviševce (enclanove) korenine. Ponudbe naj se poš- ljejo na APEF, Via Octant, 15 — Udine

Sobo
s klavirjem ali tudi brez, separirano, ižem za takoj ali za 1. november. Ponud- be na ogl. odd. Jutra pod »Sredina mestaa«. 27706-23a

Kupujemo
posušeno cvetje- arnike, korenine preobjede bezgov cvetje, naidrianove korenine in sviševce (enclanove) korenine. Ponudbe naj se poš- ljejo na APEF, Via Octant, 15 — Udine

Akademik
želi opremljeno sobo s hra- no ali brez hrane. Ponud- be naj se pošljejo na M. Sumak, Ljutomer. 27677-23a

Kupujemo
posušeno cvetje- arnike, korenine preobjede bezgov cvetje, naidrianove korenine in sviševce (enclanove) korenine. Ponudbe naj se poš- ljejo na APEF, Via Octant, 15 — Udine

Višji uradnik
stalen, išče lepo in strogo separirano sobo v centru mesta za takoj ali od 1. novembra. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stalen 77«. 27674-23a

Kupujemo
posušeno cvetje- arnike, korenine preobjede bezgov cvetje, naidrianove korenine in sviševce (enclanove) korenine. Ponudbe naj se poš- ljejo na APEF, Via Octant, 15 — Udine

S. Paradiso
Psiho-grafolog in astrolog
Marihbor, Kneza Koclja 24
Vam pokaže smer sreče in blagostanja. Predložite svo- je rojstne podatke in last- noročni podpis, pa Vam opiše Vaš značaj. Odpre Vam zastor vašega življe- nja. Pove Vam, s kom in kako se boste po oči. Kako se obvarujete nesporaz- uma v zakonu. Kako vzgajate otroke. Kateri bolezn se morate varovati. Kdaj se podajate v špekulacije, da Vam srečno uspejo. Kdaj stavite v loteriji itd. Dela na najnovejši znan- stveni podlagi grafologije. Njegovim psihološkim ana- lizam izraža na tisoče obli- kovalcev priručne zahvale. Za stroške in dopisovanje je treba poslati din 40 v naprej.

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

ZAHVALA
Globoko nas je ganila prisrčnost in ljubezen, katero so nam izkazali sorodniki, prijatelji in znanci, ko nas je zapustil naš nepozabni oče, brat, stric, gospod

ZAHVALA
Zahvaljujemo se vsem, ki so v teh težkih dneh čutili z nami, nas tolažili ter darovali številne vence in šopke, da počastijo spomin našega dragega pokojnika. Prav posebno smo dolžni zahvalo prečastiti duhovščini za spremstvo, predsedniku mestne občine g. dr. Voršiču, podpredsedniku Slovenskega obrt- nega društva g. Lečniku ter zastopniku Celjske posojilnice g. dr. Juru Hra- šovcu za njihove poslovilne besede, Celjskemu pevskemu društvu in pevskemu društvu Oljki za v srce segajoči žalostinki ter gasilski četi Gaberje za častno spremstvo. Iskrena hvala vsem, ki so našega dragega pokojnika spremlili v tako častnem številu na njegovi zadnji poti. Zavest, da ste čutili z nami, nam je je ob bridki izgubi v veliko uteho. Zato vsem, prav vsem prisrčna zahvala! CELJE, 11. oktobra 1939.

ZAHVALA
Zahvaljujemo se vsem, ki so v teh težkih dneh čutili z nami, nas tolažili ter darovali številne vence in šopke, da počastijo spomin našega dragega pokojnika. Prav posebno smo dolžni zahvalo prečastiti duhovščini za spremstvo, predsedniku mestne občine g. dr. Voršiču, podpredsedniku Slovenskega obrt- nega društva g. Lečniku ter zastopniku Celjske posojilnice g. dr. Juru Hra- šovcu za njihove poslovilne besede, Celjskemu pevskemu društvu in pevskemu društvu Oljki za v srce segajoči žalostinki ter gasilski četi Gaberje za častno spremstvo. Iskrena hvala vsem, ki so našega dragega pokojnika spremlili v tako častnem številu na njegovi zadnji poti. Zavest, da ste čutili z nami, nam je je ob bridki izgubi v veliko uteho. Zato vsem, prav vsem prisrčna zahvala! CELJE, 11. oktobra 1939.

ZAHVALA
Zahvaljujemo se vsem, ki so v teh težkih dneh čutili z nami, nas tolažili ter darovali številne vence in šopke, da počastijo spomin našega dragega pokojnika. Prav posebno smo dolžni zahvalo prečastiti duhovščini za spremstvo, predsedniku mestne občine g. dr. Voršiču, podpredsedniku Slovenskega obrt- nega društva g. Lečniku ter zastopniku Celjske posojilnice g. dr. Juru Hra- šovcu za njihove poslovilne besede, Celjskemu pevskemu društvu in pevskemu društvu Oljki za v srce segajoči žalostinki ter gasilski četi Gaberje za častno spremstvo. Iskrena hvala vsem, ki so našega dragega pokojnika spremlili v tako častnem številu na njegovi zadnji poti. Zavest, da ste čutili z nami, nam je je ob bridki izgubi v veliko uteho. Zato vsem, prav vsem prisrčna zahvala! CELJE, 11. oktobra 1939.

ZAHVALA
Zahvaljujemo se vsem, ki so v teh težkih dneh čutili z nami, nas tolažili ter darovali številne vence in šopke, da počastijo spomin našega dragega pokojnika. Prav posebno smo dolžni zahvalo prečastiti duhovščini za spremstvo, predsedniku mestne občine g. dr. Voršiču, podpredsedniku Slovenskega obrt- nega društva g. Lečniku ter zastopniku Celjske posojilnice g. dr. Juru Hra- šovcu za njihove poslovilne besede, Celjskemu pevskemu društvu in pevskemu društvu Oljki za v srce segajoči žalostinki ter gasilski četi Gaberje za častno spremstvo. Iskrena hvala vsem, ki so našega dragega pokojnika spremlili v tako častnem številu na njegovi zadnji poti. Zavest, da ste čutili z nami, nam je je ob bridki izgubi v veliko uteho. Zato vsem, prav vsem prisrčna zahvala! CELJE, 11. oktobra 1939.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE
Četrtek, 12.: Neopravičena ura. Red C. Petek, 13.: zaprtlo. Sobota, 14.: Celjski grofje. Red B.

Oglasi v „Jutru“ imajo vedno največji uspeh!

Razno
Sveže najfinejše norveško ribje olje iz lekarne dr. G. PICCOLIJA v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam

Kupujemo
posušeno cvetje- arnike, korenine preobjede bezgov cvetje, naidrianove korenine in sviševce (enclanove) korenine. Ponudbe naj se poš- ljejo na APEF, Via Octant, 15 — Udine

Opremljeno sobo
z vso oskrbo oddam naj- rajše dijaku. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 27610-23

Opremljeno sobo
s posebnim vvhodom v cen- tru ali bližini iše mlajši- boljši gospod za takoj ali 1. novembra. Ponudbe poš- lati na ogl. odd. Jutra pod »Čista soba«. 27710-23a

Opremljeno sobo
s prostim vvhodom, cena do 150 din, ižem za takoj ali za 1. november. Ponud- be na ogl. odd. Jutra pod »Sredina mestaa«. 27706-23a

Sobo
s klavirjem ali tudi brez, separirano, ižem za takoj ali za 1. november. Ponud- be na ogl. odd. Jutra pod »Sredina mestaa«. 27706-23a

Akademik
želi opremljeno sobo s hra- no ali brez hrane. Ponud- be naj se pošljejo na M. Sumak, Ljutomer. 27677-23a

Višji uradnik
stalen, išče lepo in strogo separirano sobo v centru mesta za takoj ali od 1. novembra. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stalen 77«. 27674-23a

Kupujemo
pos